Орган Руського Народного Союза в Америці

Свобода

В лучности сила!

SWOBODA

Рік XVII. Ню Иорк. Четвер, 15-го Цьвітня 1909. Число 14 — Vol. XVII. New York, N. Y. Thursday, April 15, 1909. No. 14.

Від Головного Уряду Р. Н. Союза в Америці.

Розмет за місяць Марець 1909.

Від.	70. Леуш Андрей ум. 31,1 09.	500.00
„	209. Ренкар Іван ум. 5,3 09,	1000 00
„	3. Галушка Асафат ум. 6,3 09.	1000.00
„	23. Козак Іван ум. 13,3 09.	1000.00
„	221. Каторчак Василь ум. 16,3 09.	1000.00
„	15. Ґувий Онуфрей ум. 20,3 09.	1000.00
„	99. Трояновска А. ж. Войтіха ум. 15,1 09.	400.00
„	42. Шипош Луція ж. Лавр. ум. 13,2 09.	400.00
„	40. Качо Марія ж. Андрея ум. 21,2 09.	400 00
„	121. Доманьска М. ж. Мих. ум. 26,2 09.	400.00
„	29. Іляш Анаст. ж. Петра ум. 28,2 09.	400.00
„	42. Ячичек Анаст. ж. Івана ум. 10,3 09.	400.00
„	108. Бурдіян Стефан, утрата лів. ока	200.00
	Виплачено запомоги на суму	8100.00
	Платня гол. урядників за Марець	190·00
	Завдаток на ґрамоти	250.00
	Адміністрація Союза за Марець	199.02
	Кабінет з приборами для членів	128.35
	Весь розхід виносить	8867.37

Розмет платить 9722 членів на ціле посмертне (кождий по 86 ц.) і 1380 членів на пів посмертно-го (кождий по 43 цнт.). Крім того кождий член платить за орґан „Союза“ по 10 цнт., на Резерв. Фонд по 2 центи, на Народний Фонд по 1 центі, на Ф. Бідних по 1 цнт.

Член на ціле посмертне платить 1.00 дол. а на половину посмертного 57 цнт.

Д. Капітула, предсідатель. *С. Ядловский*, секретар.
А. Шаршонь, касієр.

Страшна небезпека.

Найвисший суд Злучених Держав дня 8-го с. м. рішив, що еміґрант-робітник не представляє ні зломаного цента „комерційної вартости“. Навіть тільки він не вертає, що кіт або собака, наколи сі послідні мають дорогі гальштуки!... Хто кота або пса вбє, е судово з'обовязаний до грошевої винагороди властителеви — хто однак легкодушно спричинить смерть еміґранта-робітника, то сей навіть не може бути за те потяганий до відвічальности!...

Се рішене найвисшого суду Злучених Держав е таке монструм, що взагалі не хоче ся вірити, щоб воно було можливе. В ніякім иньшім краю хиба щось подібного не найти. Усюди чужоземці користують ся „рівною охороною прав“ як і горожани даного краю чи то на підставі обовязуючих краевих прав чи на підставі спеціяльних, міждержавних договорів. Тут однак так не мае бути і так не е, позаяк тут рішене найвисшої судової інстанції е правом, що більше, таке рішене е висше, як усі права.

Справа, в якій те рішене запало в коротці представляе ся слідуючо: Підчас одної желізничої катастрофи в Пенсильвенії вбито італійського робітника, не натуралізованого, отже чужоземця. Лишивша ся по нім вдова заскаржила дотачну желізничу компанію о відшкодоване. Скарґу відкинено, позаяк вбитий був „підданим короля Італії“ а не американським горожанином!... Справа пішла через усі тутешні судові інстанції. Наконець на підставі апеляції вона опинила ся в найвисшім звязковім суді. який потвердив присуд пенсильвенійського суду в цілій основі, подаючи сі самі, що і той мотиви!

Сей присуд е громом з погідного неба для тисячей вдовиць і сиріт, які полишили ся по частих і численних минувшого року катастрофах в майнах, які тепер не будуть могли дістати ні цента відшкодованя за вбитих своїх батьків і мужів. Сей присуд робить сотки тисячів еміґрантів в сім краю вільними як птаці, що гірше, і птиці мають свій час охоронний, в якім їх вбивати не вільно під загровою кар, — а робітники-еміґранти навіть сего охоронного часу не мають! Їх вільно легкодушно вбивати і навіть волосок нікому за се не скривить ся!

Сей присуд найвисшого суду е найстрашнійшим ударом, який колинебудь вдарив в робітника-еміґранта на американській земли!

Правна підстава на якій збудовано сей варварський присуд е нам зовсім не відома. На всякий случай се не може бути „Statute Law“. Сей присуд мусить опирати ся на стариннім анґлійськім „Common Law“. Се однак е лишень ґіпотеза. Як воно однак взагалі і е, такий стан річий е варварський, е не до видержаня. Лишень того хибувало, аби тут усякими аґітаціями спроваджувано рік річно міліони еміґрантів, уживано їх до найнебезпечнійших праць, а потом обдирано їх з усіх прав, з прав мінімальних, якими користуе ся тут кожда скотина, наколи її так як і еміґранта уживае ся для служби американського капіталу! Стан, в який сей присуд найвисшого суду струнув міліони еміґрантів в Злучених Державах рівнае ся цілковитому поворотови невільництва.

Бо се, що в сім спеціяльнім випадку тикае ся того Італійця, на підставі присуду найвисшого суду буде від тепер примінювати ся до усіх еміґрантів без винятку. Присуд сей не мае значіня лишень в тім однім, спеціяльнім випадку, але він буде примінювати ся до усіх анальоґічних випадків. Після процедури тутешно-судової рішеня найвисшого суду в Вашинґтоні мають силу і значіне міністеральних розпоряджень в Австрії і вони стають неначе правом, після якого усі нисші, підчинені суди мусять поступати. Справа вбитого Італійця була видвигнена тільки на се, аби тутешним судам дати на підставі рішеня найвисшого трибуналу якесь певне мірило, після якого вони мають поступати і чого вони мають держати ся в усіх, подібних йому случаях.

Як сказано висше, случай з Італійцем не е ніяким відірваним випадком. Він е вихідною точкою, після якої від тепер мають поступати усі тутешні суди з усіма еміґрантами. Днесь забито Італійця, завтра се саме буде Русинови, Полякови, Словакови і т. д. І їх усіх стріне ся сама доля, що і того Італійця: родина за невинну смерть батька чи мужа не дістане ні зломаного цента, бо вони були „піддані того чи сього короля!...“

Стан такий не сьміе і не може полишити ся!

В першій мірі про сю справу повинен похлопотати ся австрійський конзулят. Увагу дипльоматичного заступництва нашої держави мусить ся звернути на сю небезпеку, грозячу усім еміґрантам, лишившим ся підданими своєї давної держави, і в першій мірі дипльомачичні заступники мусять станути в обороні покривджених своїх горожан. Ми отсею дорогою запитуемо австрійську амбасаду, що вона задумуе зділати в тім случаю, в виду подоптаня найвисшим судом обовязуючих міждержавних трактатів, які ґарантують нам таку саму опіку правну як і горожанам тутешної републики?... Ми жадаемо, щоб наше дипльоматичне заступництво стануло в нашій охороні!...

Однак... Однак не треба і нам закладати рук. Не можемо спускати ся, що австрійські амбасадори і конзулі так дуже щиро займуть ся долею руського робітника, скиненого до ряду невільника. Справою мусять заняти ся передовсім самі еміґранти-робітники, чи то дорогою масових віч з протестами і петиціями, чи то закликами до свойого політичного заступництва з жаданем охорони.

З другого однак боку виринае тут вічно нова квестія, яка власне тепер е найбільше на часі: справа горожаньства. Досьвід учить, що зникаючий ледви процент наших еміґрантів е того рода, що уважае свій побут в Америці тільки за тимчасовий, що по пару роках вертае опять на рідню. Подавляюча більшість наших людий лишае ся на стало тут, мимо того, що вони нераз і говорять, що ось, ось, повернуть до „старого краю.“ Таких, що „вертають“ безвпинно патнайцять і двайцять літ, а мимо того сидять на місци е тут тисячі. І се їх безвпинне „вертане ся“ служить їм вимівкою, чому вони не старають ся зістати тутешними горожанами, се їх „вертане ся“ е причиною, що вони спадають до ряду невільників, без опіки прав, без значіня, без помочи... Другі, хоть і не думають ніколи про поворот, з вродженого лінивства і байдужности „не спішать ся“ і живуть зайдами — бо як таких їх уважають і трактують — цілі десятки літ. А таких е леґіон!... Чейже хоть теперішна небезпека тих всіх вытверезить і заставить похлопотати ся їх про здобуте прав людини, заставить їх подумати, що гіднійше і ліпше користувати ся всіми конституцийними правами, як вічно жити заволокою і попихачем на чужій земли! Чейже хоч тепер наші люди зрозуміють вагу горожанських паперів!...

Після тутешних прав властитель якогось предприемства е обовязаний до грошевої винагороди за покалічене або вбите занятого у нього робітника. Право жадати відшкодоване вразі смерти робітника мае його родина. Вправді о таке відшкодоване в 99 на 100 случаїв треба вести довгі і коштовні процеси, бо фабрикант з засади старае ся зісунути усю вину з себе, а доказати, що нещасте спричинив сам робітник через свою власну неосторожність — то в такім случаю однак завсігди перший ліпший лоер бере ся за справу і хотяйби потом і через половину поділив ся виправованим відшкодованем, то позісталій родині завсігди таки полишить ся якийсь гріш, — вона по смерти свого живителя не лишае ся цілком безпомічна. Так було до тепер. Тепер-же послідне рішене найвисшого трибуналу в Вашинґтоні катеґерично відмовило навіть права жадати такого відшкодованя родинам усіх еміґрантів робітників, які не суть горожанами. Їх скаргу о відшкодоване суд мае сейчас відкинути. І в разі смерти батька-еміґранта (смерти, спричиненої якимсь нещасним случаем в фабриці або в майнах) родина його навіть не може мати вже надії на відшкодоване — вона стае зовсім безпомічна, здана на ласку і неласку „добрих людий.“ І тут знова грішать наші люди, а особливо усі ті, що лиш на пару літ в цілях заробкових приїхали в Америку. Вони, думаючи зовсім певно вертати за пару літ в свояси, суть цілком оправдані, що не беруть горожанських паперів. Але як таких оправдати, коли вони не хочуть вступити до ніякої асекурацийної орґанізації, говорячи: „пощо мені „Союза,“ коли я і так за рік вертаю до краю?...“ Чи вони, говорячи се, думають про свою родину?... Ні! І для таких нема слів оправданя, бо для таких родин „Р. Н. Союз“ тепер е одинокою і виключною підпорою. Тому і для тих, що лиш переходово лишають ся тут в Америці, рішене Вашинґтонського суду е грізним і страшним напімненем: Вступайте до Р. Н. Союза!

Отсі гадки ми подали, як найбільше на часі, по прочитаню телеґрами в філядельфійській часописи „Evening Telegraph,“ яка перша подала відомість про се рішене найвисшого американського трибуналу...

„Спасителька Славян.“

Обманщице, кого ти не лестила,
Кому мягких не слала ти перин?
Ще мало ти людий занапастила,
Що вірили обіцянкам твоїм?
. . . .
І всіх людий скликаєм во едино:
„Зливайте ся; я море, ви — ручаї...,
Коріте ся і нахиляйте спину,
Хиліте ся під присуди мої.
У мене ви дознаєте в покою,
Як праведні у Бога за дверми:
У багнищі, стоячою водою,
Гнити-мете з московськими людьми.
А як на вас коли в лиху годину
Воздвигне враг безощадну війну,
То виріже вас тільки половину,
А там прийду і вас обороню.“

Отсї слова Кулїшової „Славянської Оди“ так підходять від теперішні події, неначе б були написані не колись давно, а власне на теперішню „злобу дня.“ Сербія, одна з тих нещасних південно-славянських буцїм-то самостійних держав, супроти яких Росія грає самозванчу роль старшої сестри-опікунки, обманута і своїх надіях, упокорила ся перед Австро Угорщиною, а виновниця того упокореня, обманщиця, яка так завела покладені в ній надії, — Росія!

Очевидно, анексія Босни і Герцеґовини значить піддане части сербського народу під безповоротне панованє Австро Угорщини і тим самим відсунене здійснена ідеалу з'єдинена сербського народу на утопійно далекий час не могло не викликати між сербським народом невдоволеня, тим більше, що кожде скріплене Австро Угорщини означає збільшене економічної залежности Сербії від неї. Але коли-б не надії на поміч Росії, роздувані до фантастичних границь російськими славянофілами, те невдоволене не було б вилило ся в такі ризиковні военні приготоваваня і не було-б закінчило ся таким упокоренем Сербії.

Треба признати російській реакції, що вона вручно взяла ся до роботи. Славянофільська фразеольоґія так опянила уми, що не зберегли своєї тверезости навіть поступові російські політики і російська поступова преса, замкнувши очи на відносини у власній державі, весь свій запал перекували на обуренє проти Австро Угорщини за її гнет над братом Сербом, забуваючи, що Росія гнете тих братів-Славян, які попали під її панованє, сто разів гірше, та що в загалї і російський нарід і иньші народи російської держави почували би себе щасливими, коли б на раз в Росії запанував б дай такий лад, який панує в Австро Угорщині. Одним словом „внутрішні Турки“ всціли зовсім відвернути очи російського загалу від себе і звернути їх на „Турків внїшних.“

Отсе мало фатальний вплив на настрій умів у Сербії. Легко вірить ся в те, чого хочеть ся, — і між Сербами зі скорістю пошести почала ширити ся віра в те, що в її обороні виступить Росія зі всею своєю державною силою, тим більше, що до такої віри давали привід також рухи російської дипльоматії. Російський міністер заграничних справ Ізвольський своїм становищем в справі анексії Босни і Герцеґовини неначе навмисне манив Сербію, що в рішаючій хвилї Росія не дасть їх на поталу державній перевазї Австро-Угорщини.

Та коли надійшла справді рішуча хвиля, всі надії, покладані на Росію, розвіяли ся. Росія дала своє признане для анексії Босни і Герцеґовини, лишаючи Сербію її власній, справді незавидній долї.

Очевидно, для нікого не є таємницею, що се становище Росії подиктоване її власним інтересом, так само, як тільки її власним інтересом була б подиктована евентуальна поміч для Сербії і викликане загально-европейської війни. Коли-б Росія була чула ся до волї сильною, щоб з такої війни вийти з користами для себе, була-б її напевно викликала; факт, що вона покинула Сербію її власній долї, сьвідчить, що вона не чула ся до такої війни на силах. Одним словом, не славянофільську політику вела Росія, не славянофільські інтереси мала вона на увазї, тільки свою еґоїстичну політику прикриває вона плащем славянофільства.

І то тільки зі шкодою для інтересів Славян. Своїм становищем в справі австрийсько-сербського конфлікту Росія справила тільки те, що Австрія видала мілїони на узброєне, а ті мілїони впадуть важким тягаром на славянську більшість населеня Австрії. І коли австрийську державу з її політичними тенденціями вважати ворожою інтересам славянства, то політиці Росії треба завдячувати, що на мілїтарне скріплене ворожої славянству держави славянські народи мусїли зі шкодою для своїх власних економічних інтересів зложити важкий податок майна.

Тай про Сербію треба сказати те саме. Країну, економічно бідну, культурно відсталу, політично знесилену внутрішними крізами, одним словом потребуючу як найбільше засобів для внутрішного розвитку, втягнено в авантуру военних приготовань, яка пожерла мілїони без ніякої користи для піднесеня культури і добробуту сербського народу. І заведені в своїх надіях Серби, що тепер виливають своє обурене в противросийських демонстраціях, про які доносять з сербської столиці, можуть справедливо кинути Росії в лице слова нашого поета: „Обманщице, кого ти не лестила!“

Зрештою треба бути побитим хиба цїлковитою слїпотою, щоб не бачити дійсних тенденцій славянофільської політики Росії. Олександер II., „цар-освободитель,“ збираючи ся визволити балканських „братів Славян“ з під турецького ярма, в себе дома видав поганої памяти указ 1876 р., яким замкнув уста 25 мілїонам „славянських братів“ Українців. Але на се „братя-Славяни“ були слїпі. А тепер, саме в тій хвилї, коли публична опінія Росії, загітована славянофільським пустомельством, кидала громи на Австро Угорщину, в російскій думі мінїстер справедливости заявив, що допустити „братів Славян“ Поляків на судові посади серед їх власного народу, значило б, засьмітити російске судівництво.

Справдї, найвисший час, щоб усї славянські народи прозріли і відвернули ся від тої „обманщиці“!

(За „Дїлом“)

Петро Кир... к.

ЦАРІ — КАТИ.

(Дальше.)

Павло І. еще за житя Катерини сказав, що панованє своє розпічне „управами любовників Катерини“ і того додержав. По вступленю на престіл сейчас відсунув з двора братів Зубових. Ті допроваджені тою обидою до крайности, постановили пімстити ся. В своє товариство приймають Палена і Беніґсена, і намовили Александра, сина Павла до сего, що сей дав своє позволене на вимушене на вітци капітуляції в свою користь. В ночи з дня 23. на 24. марта 1801 р. нападають вони на сплячого Павла. Сей почувши о що ходить скрив ся в віконних портієрах, де його однак заговірці скоро віднайшли і вимусили на нїм зречене ся престолу... Беніґсен з актом абдикації утїк, а трох Зубових і Пален остались, щоби вирівняти з царом свої рахунки.

Наступила тепер дика сцена, пекольна, варварська. Пястуки збуїв замінили лице царя в одну велику рану, облиту кровію. Павло йойкає, плаче, взиває помочи, вкінци заслонюєсь від ударів... і весь з болю під ногами збуїв. Однак і збуям досить пімсти... Пален кричить: „Скінчити“. Зубові відвязують шарф офіцирські, вяжуть в стричок і закидають на шию Павла.

Павло боронить ся, остатних сил добуває з розпукою мордованого. Остатком притомности удаєсь йому всунути під узол руку і тим опізнити удушене. „Повітря! Дайте менї віддотхнути еще!!“ шептали посинїлі царські уста. Но се Платон Зубов відповідає проклятєм і заволікає стричок, а Николай Зубов відрубує палашом, заваджаючу стричкови руку.. Платон і Валеріян Зубов запирають ся ногами о груди царя — а труп царя Павла лежить споневіряний і купаєсь в калужи власної крови...

Збуї спішать до Александра і витають його з вступленем на престіл. Син довідавшись о смерти вітця, після запевнень літописців, омлїв... Він дав позволене на вимушене на вітци абдикації, але не дав позволеня на замордоване його. Однак мимо сего збуї вертають до царських ласк, братя Зубові зістали покликані опять між члени ради державної а Беніґсен зістав ґенералом. Пален, правдоподібно, сам віддалив ся з двора царського і уникав його.

Панованє Александра розпочалось, як і кождого царя, реформами. Знесено тайну канцелярію, хотяй її зніс був вже перед тим Петро III, попущено вузол ценэуровий, почато дбати о осьвіту, пороблено уступства ріжні селянам, викинено велике число сьмітя, карикатур і сьміхованок, нагромаджених в уставах, правах і приписах — і зділано, що приготовано ґрунт в Росії, на котрім під рукою царя добродїтеля мало зацвисти дерево цивілізації, вольности, щастя і то дерево, під котрого розложистою тінею шукатиб мусїла ціла Европа оживляючого холоду.

Александер панував і Александер мрів о хвалї Марка Аврелія і Траяна, хотів бути Каролем Великим і баєчним каліфом. Мрів цар і Росія мріла, цар зводив себе і Росіян, а Росія зводила себе і царя.

Мрії ті розкішні однак тревали коротко. Війна значила крівавими фестонами уродиви ґенія Наполеона. Війна ся досягла і границь Росії... Александер кинув ся в вир военний і.. сотки тисяч люду поклало свої голови. Росія була занята війною. Наконець не стало війни. Росія віддохнула і ждала, ждала довго. Реформи устали, уши, ласкаві на скарги і зітханя, оглухли. Росія почала слати царови меморіяли і несьмілі предложеня. Дарма! Непodобалось йому, що пригадував ся йому Сибір, кнут і стричок. Росія завела ся.

Тимчасом в державі позавязували ся ріжні товариства, котрі мали на цїли добути для Росії конституцію, але не терором, розбоєм, лиш чесною дорогою — через освідомлене народу і поучене його о вартости конституції.

Цар довідавсь о сїм і нараз являєсь заказ писати часописям о конституції а навіть заказ се слово взагалї споминати. Наступає переворот в гадках людий добре желаючих Росії. Тайні товариства знали добре дату повстання російського самодержавя, але вірили Александрови і чекали так довго, доки не пізнали, що завели ся в надіях.

Наслїдником престолу був назначений брат царя, Константин. Коло року 1819 наступає зміна, а іменно ся, що Константин зрікає ся престола сам а то з тої причини, що князь Константин перебував в Варшаві, на становищи вожда війск польських і там залюбив ся в гарній шляхтянці, Йоанні Ґрудзінській. Думна Полька не хотїла зістати метресою (полюбовницею) князя і заняти становище бароновоі Фридеріко. Константин, пірваний любвою, зажадав від брата не лишень позволеня на розвід з зненавидженою жінкою, але і дозволу на вінчаннє з Ґрудзінською. Царева мати і цар відмовляли його від сего і недавали позволеня. Однак се не помогало і Константин стояв при своїм. Вкінци прийшло до згоди, дано позволене, але під тим услівем, що Константин зрече ся престола на річ свого молодшого брата, Николая, ожененого з Кароліною, дочкою короля пруського. Константин згодив ся на се і посьвятив корону для Йоанни.

Цар надав Ґрудзінській титул княгині Ловицкої і в р. 1820 відбуло ся вінчане а в р. 1822 права до престола перейшли на Николая.

Александра огорнула тимчасом якась переслїдовавча манія, горячковий якийсь неспокій,ляк перед рукою скритобійця, обава така — якої може не мав і Павло І. Се спричинили його дорадники а перед усіми Аркачев, котрий доносив цареви о ріжних змовах на його житє, котрих розуміє ся ніколи не викрито. Цар в неспокою перевозив ся з одного місця на друге, не чуючи ся нїгде безпечним. Подорожи його випили державу а то через се, що на поправу доріг, котрими мав переїздити цар видавано великі суми як рівнож і на украшуване сїл та міст, щоби сим способом укрити біднота та нужду народу російського.

В кінци в р. 1825 імператор підійняв подорож на полудне над береги моря Азовського, а то для поратованя здоровля цариці Єлисавети.

Перед виїздом удав ся Александер до Александро Невської Лаври і ту приняв благословеньство від митрополита Серафима, вислухав жалібного набоженьства а наконець, відбув конференцію з одним з найстарших монахів. Після літописців Александер вийшов з тої конференції сильно зворушений.

Цар в половині вересня виїхав до Таганрогу, де оставив царицю а сам виїхав в подорож до Криму, з котрої вернув при кінци листопада, хорий на фебру. До сеї хороби і терпінь прилучило ся і друге, а іменно то, що ґенерал Вітта доніс єму о сильно далеко сягаючім заговорі на житє царя, в який то заговір була вмішана майже ціла армія.

Новини сї потрясли до глубини царем, хороба взмогла ся і стала ся грізною. Александер зажадав сповіди а в кілька днів умер. Александер умер в Таганрозї дня 1 грудня 1825 р., умер, мимо повісти о фебрі, „нагло“ в повнї мужеського віку, бо числячи ледви 48 лїт.

Несподївана смерть від фебри ставила кождому питане, на що умер цар, та чи справдї фебра кинула його в обнятя смерти. І коли одні ріжні відповіди давали, то иньші стояли при сїм, чи Александер справдї умер в Таганрозї 1. грудня 1825 а властиво чи зі смертію самодержавця Александра І. умер також і син Павло І. і Марії Теодорівної.

По смерти царя з'являєсь незнать звідки в Томску на Сибірі таємничий пустельник під іменем Фомич. Його особа звернула увагу всїх на себе тим більш, що ішли безвпинно розкази зі столиці аби як найстараннїйше доглядати вигнанця і стерегти його, відносити ся до нього з найглубшою пошаною і то, що він також нераз відбирав посилки котрі привозили йому фельдеґри. О походженю його ніхто нічо довідати ся не міг; один з томських ґубернаторів був цікавий і хотів дізнатись о таємниці і предприняв доходженя на свою руку. В коротці ті доходженя понехав, бо спіткало його напімнене з царської канцелярії і то таке, що цікавий урядник здалека оминав садибу таємничого Фомича.

З часом о пустельнику почали забувати аж в р. 1837 приїхав до Томска Александер II., син Николая І. і казав себе завести до мешканя Фомича, де перебув з ним, в чотири очи, короткий час. Через се вістка про пустельника — старця ширше рознесла ся та дала повід до нових коментарів.

Фомич умер коло року 1870, переживши девятьдесять лїт.

З поведеного і з иньших причин догадують ся та і доказують, що тим пустельник м Ф мачом не був хто иньший, як тільки ц р Александер I.

Александер ціле своє жите стремів — прямував д реформ, д змін, до великих зарядженъ, на жадній однак не затримав ся, аж в Таганрові знайшов кінець.

(Дальше буде)

Український Народе!

Не маємо иньшого так милого, так близького всім нам імени, як великий поет наш — Шевченко! Вдячні ми йому за те, що розбудив нас з довгого сну своєю віщою піснею. Любимо за те, що так горячо любив він нашу матір велику — Україну і наповнив нас любовою до неї. Не забудемо йому того, що він горячим словом своїм оззвав ся за долею меншого брата, поневіряного кріпака, панського слугу, українського хлопа і зробив його чоловіком в очах своїх і чужих.

Нині настав час обявити сьвітови, яку велику любов і честь має для свого великого Поета, для пророка обновленої України весь український нарід у всіх верствах і кругах, з усіх частей української землї. В серці України — в Київі, на тіснійшій вітчині нашого поета збирають ся йому поставити памятник.

Крайній час на те, бо за пять років минає сто літ від дня народження Поета, і треба, щоб на той час став той перший памятник йому.

Всї части української землї, всї країни і місця, де живе наш нарід і де чути наше слово, повинні взяти як найгорячїйшу участь в здвигненню того памятника, щоб був він гідний нашого поета і гідний нашого народу.

Українські народні Товариства у Львові взивають отже всю українську людність Америки, всїх, в кому живе дух народній аби поспішили ся принести жертву свою на сю святу ціль. Хто може дати більше, нехай не пожалує дати на се. Хто не може дати богато, нехай дасть мало, аби лише не бракувало його між віринями синами України.

До збирана складок і завідування ними упросили ми Наукове Товариство і мени Шевченка. До нього просимо удавати ся всіх, хто його іменем хотїв би збирати складки. Жертви на памятник можна посилати й просто на кн. 5555 Краєвого Союза Кредитового у Львові.

За українські народні Товариства у Львові:

М. Білецька, голова „Клюбу Русинок". — І. Боберський, голова „Сокола". — Я. Веселовський, заст. гол. „Драматичного Тов. ім. Котляревського". — Др. А. Говикович, заст. директора „Землї". — Гр. Гродзик, директор „Тов. Кред. урядників і священників". — М. Грушевський, голова „Наук. Тов. ім. Шевченка" і „Учительської Громади". — Др. Я. Кулачковський, директор „Дністра". — Д. Бучика, директор „Сокільського Базара". — О Левицький голова „Основи". — В. Нагірний, голова „Зорі", — О Назарів, заст. голови „Академічної Громади". — П Огоновський, голова „Просьвіти". — Др. В. Охримович, заст. голови „Народного Комітету". — К Паньківський, директор „Краєвого Союза Кредитового". — О Ол. Стефанович, директор „Достави". — Др. К Студинський, голова „Бояна". — Др. С. Федак, заст. голови „Краєвого Союза Ревізийного". — О. Ів. Чапельський, голова „Руского Тов Педагогічного". — А Шехович голова „Руської Бесїди". — Г. Шухевичева, председателька „Труду".

Поміщаючи отсю відозву, ми від себе не додаємо ні слова Імя Шевченка, се сьвяте імя для кождого Українця говорить само за себе. І не повинно бути ні одного Русина-Українця, який не поспішив-би хоч з малесенькою лептою на сю велику ціль. Для вигоди і заощадженя коштів редакція підіймає ся збираня наспівших жертв, які будуть оголошувані в часописи.

При сїй нагоді зазначуємо, що на збудоване памятника Т. Шевченка в Києві наспіли уже деякі жертви. свого часу публично у нашій часописи оголошені, а іменно:

В. Мартинюк з Chippewa Falls, Wisc. - - - 1.00
(оголошено в ч. 18. 1908.)
Андр. Сабарой з Simpson, Pa. 50
П. Штоґрин - - - 39
(огол. в ч. 21.)
А. Цимбала з Монессен, Па. 1.00
В. Спвик „ „ „ 1.00
(огол. в ч. 22.)
Читальня „Просьвіти" в Филядельфії, Па. - 3.00
(огол. в ч. 31.)
Петро Росолович і П. Штоґрин, Fort D. A. Russel Wyo., оба по 1.00 дол. - 2.00
О. Данилович - - - 50
Данилович Ірена - - - 50
Данилович Доня - - - 10
Мостовий - - - - 50
Разом 10.49
(огол. в ч. 40 з 1908 р.)

Отся сума видавала ся нам надто дрібною і тому ми її не відсилали на місце призначеня. Днесь, оголошуємо імена жертводавців єще раз зазначуючи, що „Свобода" має на фонд будови памятника Т. Шевченка отсих 10.49 ц. та маємо повну надію, що в недовзі будемо могли відіслати суму сто раз більшу!...

Редакція.

Товариство „Просьвіта" у Київі.

До 1905 року прихильники народньої української просьвіти на російській Україні не могли навіть мріяти про засноване такого товариства, яке-б мало спроможність провадити свою просьвітно-культурну діяльність рідною, українською мовою. Одначе-ж потребу заснованя такого товариства в духовному осередку Російської України — Київі дуже гостро відчували всї ті, кому була дорогою справа освіти, культури і поступу рідного нашого народу.

Тим-то, скоро трошки подихнув сьвіжий, весняний вітрець — київськими, українцями було вжито всїх заходів що до заснованя українського товариства. Вже в січни 1905 р. було зладжено статут так званого „Товариства запомоги українським письменникам" і послано до затвердженя. Але, не зважаючи на те, що статут було зложено в найскромнійшій формі, що мету товариства було звужено до можливих границь, — „Товариство запомоги українським письменникам" — не побачило сьвіта.

І тільки в 1906 році, коли в Росії було оповіщено часові правила про спілки та товариства, явила ся змога клопотатись про дозвіл на засноване товариства „Просьвіти" у Київі. Статут „Просьвіти" було складено й подано до затвердженя: Б. Грінченком, М. Грінченковою, Гр. Коваленком, В. Козловським, Ф. Красицьким, М. Лисенком, Ф. Матушевським, М. Павловським М. Синицьким та М. Старицькою.

26. травня статут товариства „Просьвіта" вже затверджено. Цікаво, між иньшим, зазначити, що Київська „Просьвіта" — була першим товариством на Київщині, яке скористало з нового закону; се яскраво свідчить про те, до якої високої ступіні дійшло бажанє місцевих українців мати власне просьвітне товариство і як нетерпляче вони чекали того момента, коли можна буде здійснити свої давні мрії!

З того часу на вкраїні російській повстало чимало окремих „Просьвіт" по ріжних містах. Деякі з них швидко мусїли припинити свою недовгу діяльність, де-які, хоча й працюють і до сього часу, — не мали спроможности виявити свою діяльність на користь рідному народови так, як вони бажали те зробити. І хоча головним завданям всїх заснованих „Просьвіт" — було одно: осьвіта простого народу його рідною мовою, але-ж більшість „Просьвіт" мусїли зверхти район своєї діяльности і звернути головну увагу не на простий народ, а на мійську зденаціоналїзовану інтелїґенцію. Тим-то багато „Просьвіт" стали власне кажучи, українськими клюбами і мусїли обмежити свою діяльність впорядкованєм концертів вистав та лїтературно-музичних вечерниць.

Київська „Просьвіта" опинила ся трохи в кращому становищи. І хоча їй так само довело ся зазнати попереду та зазнавати й тепер чимало всяких перешкод для творчої роботи на користь широких кругів українського громадянства, — але все-ж їй пощастило втримати той ґрунт, який був для неї найбажанїшим для здійсненя своїх демократично-просьвітних задач. На перших же установчих зборах, що відбули ся 25. червня 1906 року, було випроблено проґраму її діяльности від якої вона не відступає вже третїй рік свого житя.

Першим завданєм київської „Просьвіти" було засноване популярно-наукового видавництва — і видавнича діяльність справді викликала найбільшу увагу з боку молодого Товариства. Инші, не менч важні завданя, були: засноване власної бібліотеки, організація популярно-наукових лєкцій та відчитів, впорядкованє народних читань, концертів, вистав, народних лїтературних та вокальних вечерків. Для виконаня сеї праці при „Просьвіті" сейчас з'орґанізовано окремі комісії — видавничу, бібліотечну, шкільно-відчитову, артистичну, а згодом — ще комісії до збираня складок на збудоване у Київі Народного дому імени Т. Шевченка.

Зазначені комісії почали свою діяльність негайно після установчих зборів. Дякуючи тому, що в Київі було чимало наукових, лїтературних та артистичних сил і взагалї багато інтелїґентних робітників „Просьвіта" відразу стала твердо на ноги й жваво розпочало свою роботу.

Найбільшу активність виявила видавнича комісія, головою якої й по сей день зостаєть ся невсипущий робітник на рідній ниві — Б. Д. Грінченко, що вже третїй рік є одночасно і головою ради Товариства. На протязї перших чотирох місяців 1906 року видавнича комісія мала 17 зібрань, на яких зрецензувала 31 рукописей. За сей-же час комісіяя видала спис тем, на які було-б бажано мати книжки, і видала чотири книжки: 1. „Про українських козаків, Татар та Турків" М. Драгоманова. 2. „Земельна справа в Новій Зеландії, переклад М. З. 3. „Як ратувати ся при наглих випадках, та калїцтвах?" — М. Левицького, і 4. Календар „Просьвіти" на рік 1907. Разом було видано 18.000 примірників (не рахуючи „тем для книжок".)

Так само жваво взяла ся до праці й бібліотечна комісія; робота її зводилась до заведеня бібліотеки Товариства й до складаня зразкового катальоґа для народних бібліотек. До кінця першого року дякуючи заходам комісії, „Просьвіта" мала вже більш 2700 томів книжок на всяких европейських мовах. Книжки були переважно даровані ріжними особами, що спочували завданям Товариства. В сьому-ж таки році київській „Просьвіті" було зроблено велику жертву дїєм К. Паньківським, що подарував всю свою бібліотеку (1500 томів). На превеликий жаль єще і досї сей коштовний дарунок не міг цїлком перейти у власність київської „Просьвіти" через цензурні умови. Коли книжки Товариства списано в катальоґ, Бібліотечна Комісія вдавала ся, (через раду Т-ва) до адміністрації за дозволом, щоб зробити сю бібліотеку публичною, але „Просьвіта" не має на се дозволу ще й доси, не зважаючи на те, що такі прозьби подавали ся Товариством уже кілька разів.

Артистична комісія, за перший рік житя „Просьвіти" впорядкувала одну театральну виставу та три народних лїтературно-вокально-музичних вечерів. В сих вечерах брали участь кращі артистичні сили та сьпівучі гуртки унїверситету й духовної семинарії.

Шкільно-відчитова комісія в перший рік істнованя „Просьвіти" виробила плян своєї діяльности і приладжувала відповідні наукові сили, потрібні для здійсненя її завдань.

Таким способом, навіть за дуже короткий час діяльність Товариства в 1906 році розвинулась широко і виявлялась дуже інтензивно. Число членів „Просьвіти" все зростало і до кінця року вже дійшло мало не до 300 душ. Правда, активну участь в працях Ради і комісій брали далеко не всї члени, але-ж ті, що працювали — працювали завзято, не покладаючи рук. В дальшому, 1907 році, як і можна було сподїватись, наслїдки сеї праці стали ще помітнійші. Протягом 1907 року було видано 10 книжок: 5. „Як визволились Північно-Американські Штати" М. Загірньої, 6. „Оповіданя про Ірландію" — Д. Дорошенка; 7. „Сврашний ворог" книжка про горівку) М. Загірньої, 8. „Лїси та пасовиска" Опов. І. Франка, 9. „Про грім та блискавку", Б. Грінченка, 10. „Українцї на Кубанї" П. Капельгородського, 11. „Братства й просьвітна справа на Україні за польського панування до Богдана Хмельницького", Б. Грінченка, 12. Календар „Просьвіти" на р. 1908, 13. „Як збути ся ярів та пісків", Б. Іваницького й 14. „Веселка" — одривний Календарь на р. 1908. Разом в 1907 році було видано 48.760 примірників книжок.

Бібліотека „Просьвіти" на сей рік збільшила ся мало не на 2.000 нових книжок, які упорядковано бібліотечною комісією. Опріч того бібліотечна комісія розпочала готувати збірник рецензій на всякі українські видання, що вийшли як в Росії, так і за кордоном.

Артистична комісія впорядкувала 4 звичайних концертів, 3 народних, одну виставу та великий урочистий концерт, присьвячений Т. Шевченкови. Комісія ухвалила в дальшому часї організувати концерт таким способом, щоб вони були присьвячені якому-сь українському письменникови і знайомили-б слухачів з його творами. Через те комісія дбала про те, щоб перед кождим концертом було прочитано реферат про лїтературну діяльність того письменника, якому присьвячено відчит, а весь концерт складав ся переважно, або й виключно з його творів. Таких концертів в 1907 році відбуло ся три; присьвячені вони були Марку Вовчкови (реферат Д. Дорошенка), В. Самійленкови (реферат Ф. Матушевського) та М. Коцюбинському (реферат Л. Старицької-Черняхівської). Вистава ся була споряджена на честь Ів. К. Карпенка-Карого (з рефератом Д. Дорошенка). Шкільно-лєкційна комісія готовила матеріяли для наукової педаґоґічної термінольоґії, клопотала ся про виасигнуванє народних лєкцій, вишукувала лєкторів, шукала спеціялїстів-педаґоґів, які-б згодили ся скласти добрі підручники для майбутньої української школи.

Число членів „Просьвіти" в 1907 році було понад 400.

Що-далї йшло житя, тим дужче розвивала ся діяльність київської „Просьвіти". В 1908 році число членів Товариства вже було більш 500; бібліотека має більш 7½ тисяч книжок, при сему коло 2/3 всїх книжок дано в оправу й занесено по катальоґах І хоча „Просьвіта" ще й тепер не має дозволу на те, щоб відчинити свою коштовну бібліотеку для загального вжитку, але з неї давно вже користують ся (без всякої плати) члени Товариства.

Видавнича комісія випустила 13 книжок: 15 „Семья у зьвірів птиць та риб", переклад з В. Лункевича, П. Є.; 16. — „Морські огнї" (Про маякп та житя на них) Бр. Сьогобочного; 17. — „Про пустинї", Б. Грінченка; 18. — „На вовчому хуторі" — оповід. Д. Марковича; 19. — „Іван з Буджака; Шматок" — оповід. Д. Марковича; 20. — „Забув. Щастя Пейсаха Лейдермана" — опов. М. Левицького; 21. — „Як годувати худобу" — В. Корольова; 22. — „За рідний край" (Про Жанну д'Арк) М. Загірньої; 23. — „Спартак" (Про римських невільників), переводка К.; 24. „Чернигівка", Евувальщина XVII в. М. Костомарова; 25 — Тарас Шевченко його житя та діла. С. Карремова; 26. Катальоґ рекомендованних книжоч для сїльського читаня, й 27. „Про Канаду".

Всї сї книжки добре ілюстровані й випущено їх в числї 65.000 примірників.

В біжучому році Товариство почало друкувати книжку В. Корольова „Українцї в Америцї" і має виготовлених до друку дві рукописи: „Про Гракхів" перекл. Треймана, та „Сагайдачного" Д. Мордовця, переклад Загірсьої. Окрім того „Просьвіта" замовила виготовити в недалекому часї такі книжки: „Про Українців в Галичині та на Буковинї", „Про український театр", „Про українське письменство" та зробити переклад видатного твору Амічіса „Дневник школяра".

Артистична комісія в 1908 році впорядкувала одну виставу („Нора" З. Ібсена), оден великий концерт, присьвячений Т. Шевченкови, один народний концерт, та 4 лїтературно-вокальні вечерки, присьвячені М. Старицькому, Ів. Франкови, Б. Антоновичу та Ів. Котляревському. На всїх вечерках і Шевченковому сьвяті прочитано відповідні реферати.

Шкільно-лєкційна комісія виявила в 1908 році надзвичайно енерґічну діяльність. Вона впорядкувала 29 популярно-наукових лєкцій по ріжних мійських авдиторіях. Лєкції читались переважно з медицини та природознавства й супроводили ся сьвітлянними образами. В читаню лекцій брали участь лїкарі: М. Левицький, Ф. Лук'янов, М. Орловський, В. Корольов. О. Черняхівський, Мерижинський, Е. Черняхівський; професори Київської Політехніки: О. Качаловський, П. Холодний П. Щербина, О. Яніцкий. Тим часом по инших авдиторіях відбували ся народні читаня, на яких було прочитано кращі белєтристичні твори українських письменників. На сї лекції та читаня збирали ся сила народу з ріжних верств київського громадянства. Бачучи, яке велике значінє мають сї лєкції і з боку просьвітного, і з боку національного, шкільно-лєкційна комісія задумала організувати систематичні популярно-наукові курси, тоб-те покласти першу підвалину для українського народнього унїверзитета в Київі. З огляду на се вона добула вже дозвіл на прочитанє 56 відчитів з історії України, з української лїтератури, ґеольоґії, хемії, природознавства та медицини. Для того-ж, щоб дати слухачам повнійшу демонстрацію прочитаного, шкільно-лєкційна комісія заснувала окрему підкомісію, що має сама виробляти потрібні для сьвітлянних образів клїши.

Таким способом, Київська „Просьвіта" що-далї — виявляє все більш інтензивну діяльність на користь своєму народови, — хоча не слїд забувати, що їй дуже й дуже часто доводить ся зазнавати всяких перешкод при здійсненю своїх завдань. І коли-б вона мала спроможність розвинути свою культурно-просьвітну діяльність ширше, то безперечно вона-б не спинила ся тільки на тому, що було зазначено вище. Перш за все вона-б звернула свою увагу на розбудженє національної сьвідомости по українських селах, засновувала-б українські народні школи, дбала-б про розвиток кооперативів (спілок) і т. п. І коли-б український народ на Вкраїні російській мав більше своїх прав, то й київська „Просьвіта" мала-б уже не 560 членів а тисячі; і їй не доводило ся-б так часто терпіти з браку фондів до здійсненя своєї великої і користної для народу українського мети...

Але-ж поки-що умови нашого житя такі, що нам доводить ся тільки.... мріяти, що згодом „і у наше віконце засяє сонце!"...

Київ; Лютий, 1909 р.

В. Корольов.

SWOBODA
(LIBERTY)
The Ruthenian Weekly
Published every Thursday at
184 Hudson St., New York, N. Y.

Published by
The Little Russian Nat'l Union of America.

Established 1893.

Rev. P. Poniatyshyn,
Superintendent,
411 Washington Ave.,
Elizabeth, N. J.

Anth. Curkowskyj, editor.
184 Hudson St., New York.

K Kirczow, manager.
184 Hudson St., New York.

Terms: Two dollars a year.

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter December 21, 1906, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода"
часопись для руского народа в Америці і орган „Р. Н. Союза", виходить що тиждня в четвер і коштує:
в Америці на 12 місяців...$2.00
до стар. краю на 12 місяців $2.00
в Америці на 6 місяців.....$1.00

Оплачувати газету треба все-еда з гори.

Гроші треба посилати в реґістрованім листі, або через експресовий, або почтовий money order (мoні ордер). Money order, то є картočку, котру дістанете від почтаря або агента на експресовім офісі, пішліть нам бо без того ми не годні гроший дістати.

Адрес:
„SVOBODA"
184 Hudson St., New York, N. Y.
Телефон 7074 Spring.

Хто хоче, щоби его адрес змінити мусить подати нам, крім нового, також свій старий адрес.

Січинський перед судом.

Надходячою весною ті шать ся всі, старі й молоді. Ясний весняний день радує всіх. З весною родать ся надії в знеможених серцях на кращу долю, на лішу будучність. Всі живуть житем надією, лише найкрасший син руського народу сидить запертий в холоднім, понурім тюрмі, дожидаючи засуду...

В четвер д. 1 го с. м. ви вели його перед суд, щоби відчитати йому акт обжалования, в якім домагають ся його смерти.

Його вже раз засуджено. Лава присяглих зложена з 12 членів польської суспільности одноголосно вислала його на шибеницю дня 30. червня 1908 р. Польська суспільність мабуть була вдоволена. Та найвисший трибунал у Відни відкинув засуд смерти і казав розслідити його психічний стан і переконати ся, чи може він за свій вчинок відповідати перед судом.

Лікарі психіятри др. Кольберґер і др. Серадский по кілька місячних дослідах сконстатували, що Січинський умисльно здоровий, що ані перед тим ані опісля не був хорий на умі та що свій вчинок поповнив свідомо. На підставі сього оречення ц. к. прокураторія виготовила новий акт обжалования. По довгих короводах визначено розправу на день 1-го цьвітня с. р.

Проти сього речинця розправи оборона внесла до львівської палати радної спротивлене, мотивоване тим, що від дня доручення акту обжалования до дня розправи не минув приписаний законом 8 дневний речинець та що в хвилі, коли лава присяглих була вильосована, акт обжалования не був ще правосильний. Палата радна се спротивлене відкинула і розправа таки почала ся у четвер.

Одначе оборона Січинського устами дра К. Левицького повторила свое спротивлене, застерігаючи собі на випадок відкинення його жалобу неважности. Трибунал по довшій нараді признав обороні слушність і розправу відложено.

Перед будинком суду при ул. Ваторого р Львові нагромадилось богато народу. Маса жандармерів, поліціянтів кінних і пішних кружить ся по ул. Ваторого з „урядовими" мінами. Публика малими гуртками напливає і тиснеть ся з усіх кінців.

Всі нетерпеливо ждуть початку розправи, а причина тої проволоки : спізнене суддів присяглих. Тим часом не спішно ; нема для них ані вічо пікавого, а розправа без них не розпічнеть ся. По довгих сжиданях зібрались судії присяглі. Вильосовано суддів присяглих. Характеристикою для настрою, який панував між ними може послужити от сей факт, що один з суддів присяглих робив перед тим заходи о увільнене на день розправи через те тільки — мовляв, що „тшеба бендзе седзіць пова пулноц, а то чловек одразу зе, як то ма биць."

По вильосованю суддів присяглих, між котрими не було ні одного Русина, впущено всіх на салю розправ.

Перебравши ся знова крізь масу поліціянтів ріжної ранги, входимо на салю. Очі наші шукають за нам, за Мирославом Січинським. Він — той сам, та кий самий, молодий... Ті самі гарні чисті риси лица, той сам вигляд простий природний, без найменшої крихітки суму. Тільки рухом голови витаємо його, бо приступ до него замкнений сторожею.

Він сидить, перед ним столик.

Є вже й лава присяглих. Самі вибрані!

Лави дневникарів переповнені. Рівнож лави для публики переповнені.

Розправа розпочинаеть ся відобранем ґенералїв від обжалованого та заприсяженем суддів.

Протоколянт починає вже голосно відчитувати польський (!) акт обжалования, коли піднїс ся обор. др. Кость Кевицький і зажадав голосу. Збирає голос оборонець др. К. Левицький: і яка є сьому причина. Ви

На підставі рішення суду з 25 марта визначено розправу на нинїшний день. Проти сього рішеня внесла оборона іменем обжалованого спротивлене, 1) з уваги, що в сім випадку визване до головної розправи має бути доручене обжалованому під неважністю ві сім днів наперед, чого не доповнено в сім випадку, та сим чином віднято обжалованому і його обороні можливість до підготовлення справи ; 2) з уваги, що в часї отворення біжучої каденції суду присяглих віддане під обжаловане Івана Андрія Мирослава 3 ім. Січинського ще не було правосильне, супроти чого ся справа не може бути суджена в сїй каденції суду присяглих без виразної згоди обжалованого.

Сьому спротивленю палата радна львівського ц. к. суду краєвого карного відмовила, тож іменем обороны ще раз тут вношу се спротивлене, вкладаю протест проти відбування розправи в нинїшнїм дни та на випадок як би трибунал не приняв ся до внесеня обороны, зголошую зажале не неважности.

Предс. Мілашевський звертаєть ся до обжалованого в запитом, чи годить ся на внесене оборони.

Обж. Січинський: Так є; годжу ся. Трибунал протягом ся внесеню дра Костя Левицького, вкінци по три чверти години наради повернув трибунал на салю, а його предсідатель рад. Мілашевський серед великого напруження оголосив, що трибунал рішив відрочити розправу, з уваги на те, що обжалований заявив, що приступає до внесеня оборони.

Саля зачала звільна опорожнюватись. Дехто витаеть ся з Мирославом Січинським. Він волів би був щоб розправа покінчила ся була нині.

Аж ось обступає його поліція, щоб забрати його назад в холодну тюрму ; він ще з поміж них вихилюеть ся та усьміхненим лицем шле поклін своїм найдорожшим — матери й сестрам на салї.

В кінци аґенти поліції, а далї жандарми творять баґнетами шпалер з салї розправ на коритар, що веде до тюрми. Виведено його під доглядом трох тюремних доглядачів зараз до вязниці, де пересидить до нової розправи, яка відбудеть ся по Великодних сьвятах.

Еще про наслідни кризи.

Ми уже нераз, і то на підставі так державних які і приватних статистик вказували ми на наслідки панующої все еще — мимо навіть урядових заперечень — фінансової кризи. Одна статистика за другою говорила все тільки одно: збільшене ся нужди серед робітничих клас.

Ми свого часу статистично доказали, що державні вязниці суть переповнені, і яка є сьому причина. Ви язи інституцій добродійности заявляють, що число потребуючих помочи зросло страшенно і в десятеро непевистає фондів з яких їм можна давати поміч. Вика зи тутешних посмертних запомогових товариств (говорить ся про американські товариства) показують, що в послїдних двох роках 10 процент усїх померших поповнило самовбійство по причині цілковитого браку средств до життя. Навіть число обезпечених в тутешній Equitable Life Insurance Co., де обезпечує ся маетнїйша класа людий, вказуе на 3 процент самовбійств з тої самої причини. Metropolitan Life Ins. Co., де обезпечують ся середні класи і засібнїйші робітники виказуе 4 і пів процент самовбійств по причині браку роботи.

А тепер до сих усїх статистик прибуває еще одна, яка рівнож кидає ярке осьвітлене на шалїючі поміж масами робітників наслідки кризи.

Після виказів число божевільних в державних і приватних заведенях стейту Ню Йорк виносило дня 1 го жовтня 1907 р. 29.093 голов; за рік (1908) се число зросло до 30.507, одже в один рік виказує приріст 1414 людий, коли послїдних 10 літ пересічний приріст виносив ледви 741 людий. Число божевільних в 1908 роцї є одже два рази так велике, як нормального року.

Вязниця, самовбійства, доми божевільних!... У них слїдно найбільше страшні наслідки кризи, під якими прийшло ся стогнати робітничому населеню вільної золотої Америки, у них сей робітник найшов правдивий захист перед теперішним „добробутом"...

Повстане Індіянів в Оклагомі.

Послїдними днями широко розписувала ся тутешня часописи про збройне повстане Індіянів в стейті Оклагома. На чолї зреволютованих станув ватажок прозваний „Шалений вуж." Заком стануло під оружием около 200 Індіянів з племени „Creek Indians" а при чому повстаня мало бути якесь непорозуміне поміж урядом а пів дикими муринами, яких хотїла арештувати поліція. Мурини стави збройний опір і повскали поміч Індіянів. В пару годин по невдалім арешті згромадила ся на місци банда червоношкірих, які разом з муринами, узброєні від стіп аж до голови рушили в поле. Небавом вислано проти них війско.

О скілька мож було бачити з перебігу цілої справи, то арештоване муринів було для Індіянів лиш вижданою приключкою, бо вони вже від місяців пороблили усякі приготовленя.

„Creek" — Індіяни належать до рідкого типу диких людий, які мимо безнастанного стикання ся з цивілізацією заховали свою дикість в цілій її наготї. Вони з засади противили ся усім зарядженям уряду, такаючим ся земель, полоненої нами околиці. Сї уряди довгі зарядження відбирали їм свободу рухів і польована а крім сего невдоволене Індіянів підюджували без воинно нїгри, маючі щоденно стачки з поліцією, та усякі індіяльці, виколені та здеморалізовані. Мимо того невдоволеня однак протягом послїдних 10 літ Індіяни поводили ся зовсїм мирно і відносили ся з повним довірем до зарядженя уряду, який боровив їх перед забігами жадних майна, безсовісних спекулянтів землею. Ватажок племена „Шалений Вуж" був навіть в Вашинґтонї на інавґурацїйнім сьвятї Тафта і в вісїм не окатував ворожого настрою до „білих."

Дехто говорить, що декілька політикерів бавило ся в ріжномавітні обіцянки і дурило Індіянів, що головно спричинило їх гнїв. Сї політикери для особистого інтересу сплїбляли Індіянам, вмавляли в них силу і значіне, що так заверуло голову бідним дикунам, що вони аж хватили за оружие. Навіть один з них мав вирост сказати Індіянам, що нехай вона остро, з рушницею в руці зажадають, а тоді зовсїм певно дістануть усе. Ціль того зовсїм ясна. Послїдні нащадки вимираючого племени займають еще теперь вузкі, визначені їм з ласки резервації. На сих резерваціях не вільно білим поселяти ся, сеї землї забирати ані купувати. Викинути Індіянів силою з тої землї значило б наразити ся на пятно варварства перед цїлим цивілізованим сьвітом. І ось ця се їх підбурює ся, дає ся в руки оружие, щоб потом з „чистою совістю" вислати проти них військо, вимордувати а головно, забрати їм землї „за кару" і зробити на тих землях добрий бизнес.

І тут лежить ціла тайна послїдного повстання Індіянів в Оклагомі.

Біл цлової тарифи принято.

Дня 10-го с. м. 217 голосами проти 161 принято біл (проект) нової цлової тарифи в палаті репрезентантів в Вашинґтонї. Приняте його означає передовсім страшний удар для нафтового тросту, позаяк нафту заміщено на лісті товарів вільних від всякої цлової оплати. Підчас спеціяльного голосования над справою оплати від нафти, голосувало за 323 а проти тільки 46. Сей вислід є необвичайно важний і сенат, наколи біл прийде на черґу до него, буде мусїв ся з ним числити.

Коли загагоджено справу тросту нафтового і порішено помістити нафту на лісті артикулів вільних від оплати, віддано остаточно цілий біл під голосоване. Коли біл остаточно полагодять ся в палаті репрезентантів, віддасть ся його до сенату.

В принятім білю уже в палаті репрезентантів пороблено значні зміни. Каву, чай, невироблені шкіри і нафту поміщено на лісті артикулів зовсїм вільних від оплати. Цло від обуви знижено о половину як рівнож і цло від стали обтято о половину. Цло від ячменю піднесено з 15 на 24 цнт. від бушля і т. д.

Принятий через палату репрезентантів біл відісланий зістане в понедїлок до сенату, якого фінансовий комітет уже досить далеко поступив в своїй праці над сею справою. Обради сенату над тарифовим білем почнуть ся в понедїлок і буде брати ся точка за точкою і рішати ся про її приняте або відкинене.

Що сенат поробить в білю значні зміни се вовсїм ясно коли звязать ся, що ріжні обнижки в цлї, пороблені тепер палатою репрезентантів зменшають дохід держави о 55 мілїонів доларів річно. А тут тимчасом потрібно гроший на нові военні кораблї і на збільшене війска і на покрите дефіцитів з минувших літ... Є одже надія, що таки сенат наложить цло, як не на всї, то хоч на деякі артикули увзгляднені палат ю репрезентантів.

Які і якого рода будуть сї зміни, на разї годі предвидїти, бо усе робить ся в великій тайнї. Однак входять поголоски, що першою жертвою паде шкіра, на яку наложать се цло. За сам підуть правдоподібно і иньші „вільні" артикули, щоб залатати надшарпаний карман вуйка Сема.

В обороні правди.

Вінніпеґ, дня 9. цьвіт. '09.

Хвальна Редакціє „Свободи" зволїть помістити декілька моїх заміток у відповідь добродієви Ант. Стефановичеви, котрий в своїй дописи, поміщеній в ч. 12. згаданої часописи, безпідставно і небезінтересовно накидаєсь на „Канцелярію Міжнародну для справ адвокатських і нотаріяльних старокраєвих і канадийських" в Вінніпеґу.

Що до першої части дописи сего добродія, в котрій стараесь понизити в очах людий згадану одної партії в користь партії другої — не беру ся писати. Се є річ особистих поглядів.

В другій части своєї дописи сей д. А. С. в нечесний спосіб виступив против особи П. Кіммля (Kimmla), поперекручував факти і назвав Канцелярію Міжнародну „норою", „в котрій нема ані адвоката ані нотаря публичного" і т. п. — На се я відповім в сей спосіб: П. Кіммель, не „жидок" як виходить після виводу д. А. Стефановича

є Німець, інтелігентний, знаний зі свого чесного характеру і спосібностий не лише в ширших кругах Німців та Англійців, але також у свідомих Русинів. (Здаєсь, д. А. Стефановичеви потемніло в очах, коли є гадки, що наші люди, котрі залагоджують яку небудь справу в його канцелярії суть „темними.")

Що дотичить додатку до титулу „для справ адвокатських і нотаріяльних старокраєвих", котрого д. А. С. своїм розумом не може поняти, то скажу се, що я яко старокраєвий правник в практикою адвокатською і нотаріяльною погоджую сам, не як „інтерпретер" всякі справи правні, котрі в Галичині належать до круга ділавя адвокатів і нотарів. Протеж ясно, що сей додаток є зовсім на місци а не „без правним"; впрочім д. А. С. мішає поняти, бо назвав нашу канцелярію „адвокатсько нотаріяльною", а в дійсности она є „Канцелярія Міжнародна для справ адвокатсько-нотаріяльних". Так отже д. А. С. промахнув ся зі своїми виводами, а притім і сам не вірив в правдивість своїх слів, бо не підписав ся своїм власним іменем, але ужив псевдоніму.

В. Пинянський.

Поступаючи після приняттої засади: „audiatur et altera pars" — „належить вислухати і другу сторону," ми радо уділяємо місця д. В. Пинянському. З вясягнених нами інформацій виходить, що д. А. Стефанович випустив свою допись в 12 ім числі „Свободи" ха ба зовсім не руководив ся обєктивностию в представленю річий, але навпаки, мав в тім тільки свої личні інтереса. Як таке поступоване назвати — лишаємо осудови читачів. Ми зі своєї сторони висказуємо жаль, що повіривши словам „натріота" оскорбили людину, в якої оборові станув д. Пинянський. На будуче заявляємо, що подібних статий не помістимо, хотайби вони походили і від най більше знаних патріотів...

Редакція.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАР.

Цьвітень

15	Ч.	Тита препод.
16	П.	Никити
17	С.	Іосифа пр.
18	Н.	2 Томина. Теод.
19	П.	Евтихія
20	В.	Георгія
21	С.	Келестина

— Звертаємо увагу Вп. читачів на відозву поміщену на стороні 3-ій нинішного числа.

— Дня 4-го с. м. принято в Вашінгтоні взірці на нові паперові гроші. Після нового пляну має устати дотеперішна ріжнородність в банкнотах усї самої вартости, а на се місце має завести ся одностайність, через що публика — а особливо необзнакомлені з тутешними грішми емігранти — будуть могли лекше на них визнати ся. Тепер існує 19 ріжнородних взорів на паперових грошах з всілякими портретами на них. На нових-же гріш тої самої вартости буде міг мати лиш один і той самий портрет, і то портрет особи загально знаної. І так одно доларові ноти будуть украшені портретом Вашинґтона, 2-доларові портретом Джеферзона, 5 дол. портретом Лінкольна, 10 дол. портретом Клівланда, 20 дол. Джексона, 50-дол. Гранта, 100 дол. Франкліна, 500 дол. С. P. Chase а 1000 дол. портретом А. Гамільтона. Ріжні кляси банкнотів крім сего будуть ріжнити ся від себе барвою і иншими легко впадаючими в очи прикметами.

— Як нам доносить добр. Ф. Прийма з Algoma, W. Va. то кождий з Русинів, хто хотівби дістати роботу, то її легко найде в усіх майнах в W. Va. Пересічний місячний заробок в тамошних майнах виносить від 25 до 30 долярів. Пейда місячна. З того коштує місячно борд 15—16 долярів.

— Після наспівших 14-го с. м. депеш з Константинополя Туреччина пережила опять революцію. Тим разом революція була звернена не проти султана — як попередна — але проти стоячої при кермі молодотурецької партії і скінчила ся цілковитим її повалением. — Великий везир Гільмі паша, усі міністри і президент парляменту на жадане двох зреволтованих полків, які стали панами ситуації, мусїли уступити зі своїх становищ. Про близші подробиці годі що сказати, позаяк турецкий уряд перервав телеграфічні получення з Европою. Що інтересує ся теперішними відносинами в Туреччині, сей знає, що поваленний власне уряд мав дуже мало що спільного з сим комітетом, який недавно завалив самодержавіє султана і ввів конституцію. Теперішні пани Туреччини се були по більшій части прихильники султана, які панували всевладно в Туреччині, які не цофнули ся навіть перед найбільшим злочинном, коли йшло о переведенє їх плянів. Зворот, який тепер наступив, спонукав заложене турецької лібералної партії, яка так само рішучо заступає ся за задержанем конституції, як з другого боку з цілою рішучистю виступає проти молодотурків.

— Дня 13-го с. м. навістила місто Рочестер Н. Й. страшна пожежа, якої жертвою впало до 50 домів. Сотки родин лишило ся без даху над головою і мусять проводити ночи під шатрами. Загально здїлана пожаром шкода виносить до пів мілїона долярів.

— Л. Мозека (?) є загально звісною красавицею в Manifold, маленький замешкалій переважно через майнерів місцевости в Пенсильвенії. Шість майнерів, самі емігран. залюбили ся нараз в красавици і предложили її свої імена з заявою, що охотно з нею поділять супружеське ярмо. Позаяк батькови пожадаючої дівчини усіх шістьох майнерів було одинаково любих за зятів, тому він рішив ся справу розсудити по Соломоновськи: казав женихам льосувати. Се стало ся 12-го с. м. і один з майнерів іменем Шенцо витягнув найвисший жереб. Пятьох, менче щасливих так сим розлютило ся, що щасливця збили на квасне яблоко. Товариші його станули в обороні і вивязала ся формальна війна. Блискали ножі, свистіли кулі і коли по скінченні битві зіставлено лісту, то усї шість жеників находили ся на ній. Всі вони суть смертельно ранені без надії на вилїчене.

— Українська мова а школи в Росії. Сього року кінчить ся 5 літний реченець програми парохіяльних шкіл, заведених на пробу в Росії і з наказу учебного комітету при синоді почала ся оцінка тих шкіл на місци. При камянецькім відділі подільської епископської шкільної ради зібрала ся також комісія в тій справі, зложена з повітового інспектора, трьох представників духовенства і 9 учителів. Коли під нараду прийшла справа „обучуваня родному язику", один з учителів заявив, що рідною мовою на Поділю є мова українська і тому на ній повинна вестись наука в школі. Инші члени комісії його піддержали, покликуючись на статистичні відомости про грамотність в українських і великоруських губерніях. Очевидно не обійшло ся без опозиції, бо деякі члени стали нарікати, як їх діти будуть вчити ся в українських школах, коли дома у них балакають тільки по російськи. Остаточно при голосованю 7 членів заявило ся за українською мовою, а 6 проти неї, і справа української мови упала, не маючи за собою потрібного числа голосів. Київське Слово, доносячи про се, зазначує, що за українською мовою голосували всї учителі, запрошені до комісії, з вимком одної учительки Роспянки, випущеної недавно з гімназії. Сей факт свідчить, наскільки ідея національної школи стала популярною серед учительства на Украйні.

— Великий огонь повстав минувшого тижня в F. Worth, Tex. Майже ціла полуднева часть міста згоріла до тла. Шкода поверх три мілїони долярів, з чого мала часть була забезпечена. Поверх 500 родин без даху. Звідки огонь повстав, на разі не досліджено. А. Вала.

— Англійска кооперація в минулім році. Минулого року розвивалась і ширилась англійска кооперація також з таким самим величезним успіхом, як і перед тим. Тепер істнує в Англії: спілок 1443, членів в них 2,323.000, оборот 1.718,000.000 франків, зиск 275,000.000 франків. В те число не входять англійська і шотляндска спілка для спільного закупна товарів До англійської спілки належить: спілок 1.139 оборот в них виносить 625,000.000 фр., зиск 14 мілїонів фр. Коло шотляндскої спілки ґрупуєсь спілок 287, оборот в них виносить 141 міл. фр., зиск 7,700.000 фр. Майже четверту часть всіх своїх товарів виробили спілки у своїх фабриках. У фабриках вироблено товарів на суму 334,000.000 франків.

— Знаний російський революціонер, І. Павлен є від 30 м. на волі. Перед пятнайцятьма мїсяцями арештовано його на жадане російського уряду під претекстом, що він є звичайний злочинець. Справа переволікала ся, бо заступники кривавого ката випукували що дня нові претексти, хотячи конче дістати у свої руки ватажка „лїсних братів". Щоб до сеї ціли дійти, уряд російський заявив рішучо, що в Росії не було ніколи ніякої революції. Оборона Павлена доказала, що мотивами його вчинків не була жажда богатств, але жажда волі, що в Росії цілий 1905 рік кипіла в надбалтійських провінціях завзята борба, та що підсудимого ніяк не можна уважати як звичайного злочинця, лиш як політичного проступника. На підставі того державний комісар відмовив Росії видачи Павлена, підносячи в своїй відмові дволичність царя, який, аби оправдати свої морди і вбийства, в Думі заявляє, що в краю панує революція, а в Америці знова, аби дістати чоловіка у свої кіхті рішучо заперечує існованю революції. В сей спосіб вирвано з рук найкровожаднїйшої бестії вже другу жертву: Рудовича а тепер Павлена.

— Білорусини Тарасові Шевченкови. Білоруська часопись „Наша Ніва", яка виходить у Вильні, присвятила в 11 ч. з дня 25. марця с. р. вступну статю памяти нашому славному Кобзареви і помістила його портрет. По тій статї слідує вірш, який ту дословно наводимо:

Памяці Шэвчэнкі.

Ад гасьцінца да гасьцінца,
Ад хаты да хаты
Звініць кобза украінцам
Аб вялікім сьвяту:

Уся чыста галасіста
Украйна маладая
Свайго „бацьку" ка'зарысту,
Важна успамінае

Мейсцэ дау яку пашэсьне
Бедны і багаты;
Распеваюць яго песьні
„Парубкі", „дівчаты".

Эй, бо песьня кобзарысты
Ад краю до краю,
Плыве вольна расхадзіста,
Перешкод ня знае!

Сам ен многа меу нядолі,
Крыуды, паніжэньня,
Ды не здрадзіу жэ ен волі,
Волі і сумленьня.

Дух збудзіу свайму народу
Сваім гучным словам,
Навучыу любіць свабоду,
Родны край і мову.

Яго „бацькам" ахрысьціла
Памятна Украйна.
Эх! і нам будзь бацькам мілым,
Украінцэ слауны!

Плывучи у даль, твая песьня
Гасьцінцам ня вузкім,
Нашла одгалас пачэсьне
У сэрцы беларускім!

— Блощиці Побєдоносцева. Російські дневники подають деякі подробиці з житя оберпрокуратора російського синода, Побєдоносцева. Дещо з сього цікаве. Побєдоносцев виступав все проти хабарництва урядників, бо сам був урядником від стіп до голови, але все таки користав з всяких „добродійств", які приносить йому його становище. На своє приватне мешканє діставав цілий дім в Петербурзі на Литейнім проспекті „съ ассигнованіемъ потребной на содержаніе (консервацію) этого дома суммы изъ спеціальныхъ средствъ синода". В буджеті синода на 1906 р. визначено на консервацію дому Побєдоносцева 25.478 рублів. А цікаво послухати, які там були видатки в сій сумі: пр. „на винищене комашні (блощиць і т. п.) в мешканю оберпрокуратора 800 рублів, на направу меблів 10.198 рублів, на непредвиджені і дрібні видатки (сірники і т. п.) 1.000 рублів і т. д." Видно, страшно були розсїли ся блощиці у бідного оберпрокурора, коли тільки за оди рік видав на нищене їх 800 рублів. Мусїв бідака богато висипати на блощиці перського порошку та висьвітити за ними сірників, а синод рублів.

— Повінь на Поділю. З Тернополя доносять до „Діла", що майже всї подільскі ріки виляли наслідком таяня величезної маси снігів, які впали були сеї зими. Комунікація між деякими місцевостями устала, дороги розмокли і не можна ними нї їхати нї йти. Поспішний поїзд зі Львова станув за Глубічком великим, коло Тернополя, бо вода підмулила зелізничий шлях. Вислано йому на поміч льокомотиву з Тернополя. Коло Глубічка вода залила пять фір, що їхали з дровами. Дороги до деяких сіл, головно до Залозець залляті водою. Тернопільскі стави прибули о 1 метер високо і треба було отворити шлюзи, щоби вода не перервала комунікації з сусїдною Загробелею. З Підволочиск доносять, що виляв Збруч, затопивши великі простори. Як доносять з Озірної, виляла ріка Серет, наслідком чого зелізничі поїзди курсують поволи та осторожно.

— Золото в трупі. Один міщанин з Варшави відобрав собі житє, посварившись з своїм сином. А що він був досить богатий, тому кревні почали шукати за мамоном, але труди їх були дармені, бо гроший не було... Небавком потім повідомлено сина померщого, щоби він перенїс тлінні останки свойого батька на инше місце, бо кладовище мають переобложити. Длятого син удав ся на кладовище. Коли отворено домовину, побачено між кістьми розкладаючого ся тїла, золоті гроші.

Старий бідачисько, видко не хотів, щоби гроші попали в руки родини, поликав їх перед смертю.

— Чи чоловік може бути дїдом для себе самого? — Може. Ось як один правник говорить про се: Я оженив ся з вдовою, яка мала дочку. Мій батько вдовець побачив ту дочку і оженив ся з нею, через що зістав моїм зятем, а та моя дочка заразом і моєю матерію. Моя жінка породила сина, котрий зістав шваґром мого батька, а моїм вуйком, як брат моеї тещі. Жінка мого батька мала сина, котрий був моїм братом і моїм внуком, бо був сином мого батька і моеї дочки. Отже моя жінка стала моєю бабкою, бо була матерю моеї тещі, а я знов став мужом та внуком моеї жінки, а як муж бабки став дїдом, був я отже дїдом сам для себе. — Неправдаж?

— Подаєсь до відомости интересованим що мій адрес є такий:

Rev. M. Danilovitch
greek cath. priest,
Box 71
New Alexandria, Pa.
Bell 'Phone 10

— Уклінно прошу всїх своїх знакомих, або всїх тих, що коли небудь схотять зі мною переписуватись, щоб всї свої письма адресували так: Joseph Stetkewicz, 226 N. Franklin Str., Shamokin, Pa.

NEW YORK, N. Y. бр. сьв. Вол. від. 108 повідомляє своїх членів, що місячний мітинг відбуде ся в суботу, дня 17-го с. м. о 7-ій год. веч. в гали під числом 167 E. 4-th str. Дуже важна справа до полагодженя.

К. Наконечний, секр.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Ф. Прийма, Algoma, W. Va. В сїй справі не можемо Вам дати ніяких вияснень нї порад. Про фарми в Тексасї ми не знаємо нічо. — Руського сьвященика нї церкви в Т. поки що нема.

Важне для П. П. Секретарів Р. Н. Союза.

Повідомляю раз на все, що всї гроші належачі до каси Р. Н. Союза, посилає ся так: на money-order-ах або чеках вписує ся імя Alex Sharshon, Shamokin, Pa. Дальше так записаний money-order або чек не посилає ся до Голов. Касієра, силає врав з виказами до Голов. Секретаря. Головний секретар опісля відсилає їх до Голов. Касієра.

С. Ядловский,
Голов. Секретар.

СПРАВИ „СОЮЗА“.

Покровитель і почетний член Р. Н. Союза.

Іх. Преосьвященство Стефан Сотер Ортинський, перший руський епископ в Америці.

Головний Уряд „Р. Н. С.“ на роки 1908—1910.

Духовний управитель:
о. Михайло Балоґ,
712 Carson Str. S. S. Pittsburg, Pa.

Предсїдатель:
Дмитро Капітула
McAdoo, Pa.

Місто-предсїдателька:
Марія Черемшак,
Trenton, N. J.

Місто-предсїдатель:
Федор Ґут. Кульчицький
Pittsburg, Pa.

Касієр:
Алексїй Шаршонь,
524 Pine & Franklin St., Shamokin, Pa.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловський,
Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар рекордовий:
Теодозий Лабовський,
Box 76, Jersey City, N. J.

Радні:
Михайло Беля, Holyoke, Mass.
Петро Ярема, New York, N. Y.
Іван Ґлова, Shamokin, Pa.
Андрей Стефанович, Pittsburg, Pa
Алексїй Горбаль, Derby, Conn.
Михайло Чеґік, Cleveland, O.

Контрольна Комісія.
о. Д. Добротвор, 25 Chesnut Str. Yonkers, N. Y.
Василь Гришко, Scranton, Pa.
Михайло Бабій, Chicago, Ill.

Директор друкарні:
о. П. Понятишин, 411 Washington Ave., Elizabeth, N. J.

Редактор:
Ант. Цурковський, 184 Hudson Str., New York, N. Y.

Менаджер друкарні:
К. Кирчів, 184 Hudson Str., New York, N. У.

Головний орґанізатор:
Мих. Беля,
66 Hamilton Str., Holyoke, Mas.

Рух

в відділах Р. Н. Союза

CLEVELAND, O. бр. сьв. Михаїла від. 212 подає до відомости, що мітинґ відбуде ся дня 18-го с. м. в домі Йосифа Доваловського, позаяк церковна галя в той день є занята. Початок о 2-ій год. по пол. Д. Йос. Доваловський мешкає близько церкви сьв. Ів. Хрест. на Svovil улици. Дальші усї мітинґи будуть від тепер там завсїгди відбувати ся.

Й. Сенчина, секр.

NEW YORK, N. Y. Тов. „Просьвіта“, від. 204 Р. Н. С. подає до відомости своїм членам, що місячний мітинґ відбуде ся дня 17-го цьвітня в гали під ч. 46 Ave. A. точно о 8-ій год. вечером. Кождий член Тов. мусить безусловно явити ся, позаяк суть дуже важні справи до залагодженя. Неявивші ся члени платять 50 цт. а урядники 1 дол. кари.

Йосиф Хомів предс.,
Ст. Чосник кас.,
В. Дзядів секр. рекорд.

FRANKLIN FURNACE, N. J. бр. сьв. Ів. Хрест. від. 71 подає до відомости, що вибрано слїдуючий новий уряд: М. Олійник пр., Ю. Шумський з пр., М. Саболь кас., Вас. Василишин скр. Ів. Махо і Ів. Секула доз. хорих. Адр. бр.: Vas. Vasylyshyn, Box 19, Franklin Furnace, N. J.

Вас. Василишин.

DONORA, PA. бр. сьв. Димитрія від. 157 подає до відомости що в місяцях цьвітню і маю принимає до братства за половину вступного. Мітинґи відбувають ся в кожду четверту неділю по першім в гали під церквою на 5-ій улици.

Ів. Цейко секр.

McKEESPORT, PA. Тов. „Запорожка Січ“ від. 132. подає до відомости, що в місяцю Марцю і Цьвітни принимає членів без вступного.

Петро Пастерняк предс.,
Йосиф Шушереба секр.,
Дмитро Хоцїньский кас.

PERTH AMBOY, N. J. бр. сьв. О. Николая, від. 104. подає до відомости всїм своїм членам, що мітинґ з причини сьвят відбуде ся дня 17-го цьвітня (то є в суботу вечер). Просить ся всїх членів, аби на мітинґу вирівнали всї свої залеглости, бо котрий не вирівнає то буде виключений так з брацтва як і з Союза. Має полагодити ся дуже важна справа і тому всї мусять безусловно явити ся.

Н. Ваверчак пр.,
А. Куцуґза секр.

NEW YORK, N. Y. Тов. „Запорож. Січ“ повідомляє всїх женщин, що до товариства принимає ся женщин без вступного в місяцях: марцю, цьвітню і маю. Кожда женщина платить 25 цнт. місячно, а в разї хороби дістає 3 дол. бенефіту тижнево.

Мітинґи відбувають ся в гали Козачика 167 E. 4-th Str. N. Y.

С. Гладкий секр.

TAYLOR, PA. бр. сьв. О. Николая від. 92. подає отсим до відомости, що мітинґ кварт. відбуде ся в недїлю, дня 18. цвітня. Просить ся усїх членів, явити ся бо суть важні справи до залагодженя. Хто не явить ся на тім мітинґу і не заплатить своїх залеглостий, буде викрислений.

Сенюк Йосиф секр.

ST. LOUIS, MO. бр. сьв. Володимира Великого від. 179. Р. Н. Союза подає до відомости що в недїлю, дня 18. цьвітня с. р. відбуде ся річний мітинґ. На мітинґу мусить явитись без вимови кождий член, так місцевий як й провінціональний. Неявивший ся, підлягає 50 ц. кари а урядник 1 дол. Мітинґ відбуде ся сейчас по Службі Божій в церковній гали.

Вас. Колодій. секр.

BOSTON, MASS. Українське тов. Т. Шевченка, від. 210 Р. Н. С. подає до відомости, що піврічний мітинґ відбуде ся дня 18. цьвітня 1909. під ч. 54 Cross Str. На тім мітинґу кождий член безусловно мусить ся явити, поневаже суть важні справи до полагодженя. Справоздане за цїлий рік. Неявивший ся член заплатить 50 цнт., урядник 1 дол. кари.

П. Кудрик предс.,
П. Ануляк секр.

BROOKLYN, N. Y. Товариство „Днїстер“ від. 220 Р. Н. С. повідомляє, що піврічний мітинґ відбуде ся 16. цьвітня, в пятницю вечером. Кождий член мусить явити ся безуслївно. Хто не явить ся і не вирівнає свого довгу, зістане викрислений з товариства і Р. Н. Союза. Буде принимати ся членів без вступного. Мітинґи відбувають ся в Greenpoint Palace Hall, 192 Greene St., Brooklyn.

Іван Зазуляк секр.

SCRANTON, PA. Уряд братський від. 123. Р. Н. С. подає членам тим, котрим лежить добро працюючого люду, і тим, котрим оно не лежить на серци, усїм патріотам-українцям, і непатріотам, до відомости, що місячний мітинґ братства відбуде ся в томину суботу то є 17-го цьвітня с. р. о годині 7-ій вечером в гали Лукана на Пайн-Броку (де відбував ся давнійше). Задля важних справ просить ся кождого особисто явити ся.

Петро Кирилюк секр.

Справоздане касове

„Рус. Нар. Союза“ за місяць Лютий 1909 р.

Від.	Місцевість	$	ц.
1	Shamokin, Pa.	307	82
2	Mont Carmel, Pa.	61	10
3	Olyphant, Pa.	230	56
4	Jersey City, N. J.	86	96
5	Mt. Carmel, Pa.	75	00
6	Brownsville, Pa.	93	79
7	McAdoo, Pa.	160	78
8	Elmira, N. Y.	41	57
9	St. Clair, Pa.	90	10
10	Ansonia, Conn.	104	72
11	Waterbury, Conn.	30	00
12	Yonkers, N. Y.	78	46
13	Troy, N. Y.	24	57
14	St. Louis, Mo.	103	82
15	Buffalo, N. Y.	37	95
16	Lansford, Pa.	360	74
17	West Pawlet, Vt.	28	25
18	Seymour Conn.	30	00
19	Priceburg, Pa.	70	99
20	Jessup, Pa.	64	78
21	Mayfield, Pa.	15	00
22	Manown, Pa.	3	00
23	Homestead, Pa.	40	00
24	Shamokin, Pa.	17	57
25	Trauger, Pa.	49	64
26	Belle Vernon, Pa.	38	75
27	Glen Lyon, Pa.	52	99
28	Mahanoy Plane, Pa.	162	00
29	Rhone, Pa.	30	57
30	Breslau, Pa.	86	13
31	Eleanor, Pa.	38	50
32	Trauger, Pa.	57	28
33	Northampton, Pa	206	07
34	Old Forge, Pa.	22	25
35	Whitney, Pa.	46	70
36	Scottdale, Pa.	48	20
37	Chisholm, Minn.	45	82
38	Auburn, N. Y.	85	85
39	Syracuse, N. Y.	55	91
40	Scranton, Pa.	60	71
41	Westmoreland, Pa.	37	92
42	Passaic, N. J.	66	40
43	Simpson, Pa.	36	50
44	Mt. Carmel, Pa.	11	85
45	Philadelphia, Pa.	43	49
46	Plymouth, Pa.	158	82
47	Ambridge, Pa.	63	71
48	McKeesport, Pa.	111	20
49	Powhatan, W. Va.	20	25
50	Desloge, Mo.	10	00
51	Yatesboro, Pa.	40	50
52	Holyoke, Mass.	52	61
53	Pittsburg, Pa.	227	90
54	Terryville, Conn.	12	10
55	Carnegie, Pa.	81	78
56	Allegheny Pa.	45	57
57	Cohoes, N. Y.	21	17
58	Ramey, Pa.	95	69
59	Leinsering, Pa.	32	88
60	Baltimore, Md.	—	—
61	Dunlo, Pa.	86	50
62	Monessen, Pa.	93	86
63	Ford City, Pa.	72	97
64	Gradatim, Pa.	4	00
65	Elizabeth, N. J.	95	68
66	New York, N. Y.	41	42
67	Butler, Pa.	149	89
68	Ansonia, Conn.	14	57
69	New York, N. Y.	33	56
70	Jersey City, N. J.	91	35
71	Franklin Furnace N. J.	25	00
72	Alden Sta., Pa.	71	28
73	Providence, R. I.	16	49
74	Granville, N. Y.	15	00
75	Mt. Carmel, Pa.	25	00
76	Newark, N. J.	26	15
77	Yorkville, O.	20	64
78	Minersville, Pa.	173	14
79	Meyersdale, Pa.	22	57
80	Pleasant Valley, Pa.	65	20
81	Baltimore, Md,	19	00
82	New Alexandria, Pa.	129	07
83	Carnegie, Pa.	8	99
84	Canonsburg, Pa.	55	00
85	Hazleton, Pa.	143	46
86	Olyphant, Pa.	64	04
87	Lancaster, N. Y.	18	57
88	Cross Fork, Pa.	11	42
89	Simpson, Pa.	18	00
90	Centralia, Pa.	24	57
91	McKees Rocks, Pa.	75	87
92	Taylor, Pa.	110	09
93	Newburgh, O.	18	00
94	New Britain, Con.	47	55
95	Beavers Meadows Pa.	57	70
96	Pittsburg, Pa.	67	51
97	Marion Heights, Pa.	13	57
98	Shenandoah, Pa.	31	14
99	Wilkes Barre Pa.	92	02
100	McKeesport, Pa.	26	48
101	Canonsburg, Pa.	6	13
102	Cleveland, O.	68	95
103	Export, Pa.	12	00
104	Perth Amboy, N. J.	105	97
105	Nicetown, Pa.	16	63
106	Chicago, Ill.	103	01
107	Sayre, Pa.	49	52
108	New York, N. Y.	66	83
109	Ellswoth, Pa.	33	64
110	Leetsdale, Pa.	29	00
111	Allegheny, Pa.	11	13
112	Newark, N. J.	9	23
113	New Florence, Pa.	30	04
114	Dunmore, Pa.	39	00
115	New Philadelphia Pa.	31	00
116	Chisholm, Minn.	14	38
117	New York, N. Y.	36	50
118	Pittsburg, Pa.	13	45
119	Latrobe, Pa.	37	00
120	Spangler, Pa.	53	92
121	Trenton, N. J.	147	11
122	Trenton, N. J.	56	49
123	Scranton, Pa.	185	60
124	Ormrod, Pa.	37	86
125	Chicago, Ill.	—	—
126	Beaver Dale, Pa.	37	00
127	Buffalo, N. Y.	15	00
128	Lorain, O.	14	57
129	Sykesville, Pa.	52	39
130	Pittsburg, Pa.	19	85
131	Buffalo, N. Y.	4	00
132	McKeesport, Pa.	41	60
133	Newark, N. J.	20	19
134	Ernest, Pa.	32	35
135	Smoke Run, Pa.	134	35
136	Carnegie, Pa.	23	57
137	West Seneca, NY.	10	00
138	Philadelphia, Pa.	9	42
139	Oil City, Pa.	27	00
140	Youngstown, O.	42	60
141	Little Falls, N. Y.	13	59
142	Elisabeth, N. J.	34	01
143	Windber, Pa.	59	17
144	New York, N. Y.	27	78
145	Altoona, Pa.	20	00
146	McKees Rocks, Pa.	25	00
147	Allentown, Pa.	45	18
148	California, Pa.	22	53
149	West Seneca N. Y.	19	00
150	Irwona, Pa.	5	00
151	Allentown, Pa.	5	13
152	Homestead, Pa.	42	00
153	Berwick, Pa.	16	71
154	Dunmore, Pa.	33	39
155	Perth Amboy, N. J.	19	70
156	Sheffield, Pa.	22	00
157	Donora, Pa.	40	71
158	New Kensington, Pa.	31	23
159	Herkimer, N. Y.	26	08
160	Jamaica, N. Y.	21	42
161	Tower City, Pa.	26	25
162	Scranton, Pa.	51	19
163	Edmonton, Alta., Can.	22	14
164	North Hadley, Mass.	16	85
165	Chicago, Ill.	52	02
166	Barnesboro, Pa.	48	00
167	Cumbola, Pa.	22	21
168	Perth Amboy, N. J.	15	90
169	Scranton, Pa.	32	21
170	Chauncey, Pa.	11	90
171	Pittsburg, Pa.	—	—
172	Saltsburg, Pa.	8	00
173	Cleveland, O.	21	14
174	Oxford Furnace, N. J.	32	00
175	Detroit, Mich.	6	96
176	New Burgh, N. Y.	12	85
177	Vegreville, Alta., Can.	14	03
178	Manchester, N. H.	15	70
179	St. Louis, Mo.	39	57
180	Scarbo, W. Va.	13	00
182	Dixonville, Pa.	24	56
183	Sunderland Mass.	18	98
184	Whiting, Ind.	38	00
185	Hazleton, Pa.	68	58
186	McAdoo, Pa.	32	00
187	Ford City, Pa.	14	13
188	Ginter, Pa.	24	38
189	South Fork, Pa.	38	07
190	Newark, N. J.	41	87
191	Troy, N. Y.	42	35
192	Herkimer, N. Y.	19	27
193	Red Star, W. Va.	10	25
194	Minneapolis, Min.	12	70
195	Peckskill, N. Y.	15	57
196	Whiting, Ind.	44	14
197	Swoyers, Pa.	36	71
198	Port Jerwis, N. Y.	44	40
199	Whiting, Ind.	25	63
201	Whippany, N. J.	14	57
202	Auburn, N. Y.	35	03
203	Brooklyn, N. Y.	30	36
204	New York, N. Y.	17	56
205	Emerald, Pa.	39	35
206	Ambridge, Pa.	8	00
207	Jeanetle, Pa.	57	12
208	Kingston, Pa.	52	85
209	Carteret, N. J.	63	10
210	Boston, Mass.	39	64
211	Stapleton, N. J.	18	51
212	Cleveland, O.	20	35
213	Bayonne, N. J.	21	36
214	McKees Rocks Pa	42	76
215	West Rutland, Vt	48	00
216	Hazleton, Pa.	37	00
217	Rochester, N. Y.	31	92
218	Santiago, Pa.	14	00
219	Keokee, Va.	16	71
220	Brooklyn, N. Y.	23	20
221	Chicago, Ill.	42	58
222	Mahanoy City, Pa	63	50
223	Port Buckley, Pa.	38	72
224	Belle Valley, O.	22	15
225	Desloge, Mo.	29	90
226	Hammond, Ind.	21	30
227	Derry, Pa.	20	45
228	St. Clair, Pa.	19	09
229	Scranton, Pa.	96	09
230	Monessen, Pa.	22	68
231	Scranton, Pa.	43	42
232	Hazleton, Pa.	36	00
233	Passaic, N. J.	70	97
234	Elizabethport, NJ	56	55
235	Rossford, O.	38	65
236	Ambridge, Pa.	40	62
237	Chester, Pa.	30	90
238	New Alexandria, Pa.	16	50
239	Philadelphia, Pa.	41	80
240	Portage, Pa.	32	35
241	Newark, N. J.	27	00
242	Harpersville, Pa.	40	20

Прихід за Лютий 1909 есть $11.278.32

РОЗХІД.

Посмертне по бл. п.:

Ілько Маруцкий, Auburn, N. Y.	1000.00
Михаїл Ковач, Eleanor Pa.	1000.00
Павло Середницкий, Carnegie, Pa.	500.00
Гриць Фик, West Pawlet, Vt.	1.400.00
Павло Хомкович, Ausonia, Conn.	500.00
Юліянні Ґула, Northampton, Pa.	400.00
Сирітська часть по:	
Йосиф Метенїй, Trenton, N. J.	800 00
Михаїл Горвад, Latrobe, Pa.	251.50
Запомога для	
Гриць Козак, Port Jerwis, N. Y.	1000.00
Василь Скородинський, Perth Amboy, N. J.	250.00
Петро Гриців, Lequin, Pa.	1000.00
Орґан Р. Н. Союза	1088.90
Платня Голов Урядників Р. Н. С.	190.00
Відзнаки Р. Н. Союза	800 00
Закладок на Грамоти	250 00
Нагорода орґанізаторів	192 72
Адміністрація Р. Н. Союза	243.20
Розхід за Лютий с. р. есть	10866.32

Зіставлене:

Прихід за Лютий с. р. есть	11.278.32
Готівки з кіньцем Січня с. р. остало	41 646.74
Разом прихід есть	52.925 06
Розхід за Лютий есть	10 866.32
Готівка з кінцем Лютого есть	42.058 74

З того:

Сирітський Фонд виносить	25.070.25
Резервовий Фонд	6 098.37
Народний Фонд	1 928.05
Фонд Бідних	2.608.05
Розпорядимий Фонд	6.354 02
Разом	42.058.74

Дм. Капітула, гол. предсід.
А. Шаршонь, гол. касієр. *С. Ядловский, гол. секр.*

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

як пошукованя знакомих, оголошеня балів, представлень, сходин і т. п. друкуємо в „Свободі“ по цїнї одного цента від слова за оден раз. Гроші треба присилати наперед.

ОГОЛОШЕНЄ.

В Perth Amboy, N. J. в гр. кат. церкви Успенія Пр. Богор. відбудеть ся дня 31. цьвітня о 7. г. веч. представленє маґічними образками Житя Ісуса Христа, Пречист. Діви Марії і сьв. Ап. Петра.

Вступ для старших 25 ц.
Вступ для дітей 15 ц.
Церковний комітет. —11

ЗАПРОШЕНЄ.

Заходом членів сьпівацкого товариства „Родина“ відбудеть ся в церковній салї в Шамокін, Па. дня 18. цьвітня б. р. (в провідну неділю) вистава триактової комедії Григорія Григорієвича „На добродійні цїли“. Перед представленєм і в антрактах сьпівати-ме народні пісні діточий, триголосовий хор, а крім того будуть ще скрипкові дуети і декламації. — Початок о год. 8-ій вечер. — Білєти для старших по 50 цнт. і по 35 цнт.; для дітий по ю цнт. Весь дохід призначуєть ся на місцеву руську сьвятиню. — Всїх місцевих і дооколичних Русинів запрошує щиро

13—14 Комітет.

ПО АНҐЛІЙСЬКИ

хто хоче навчити ся без помочи учителя і то найлекшою методою, нехай пришле марку на відповідь а я сему пришлю пробну лєкцію в польській мові і всякі близші інформації. Br. Zelski, Vanderbilt Building, Suite 301, New York, N. Y. 14-17

ТОВАРИШКИ ЖИТЯ

дівчини від 15 до 30 літ, Русинки — Українки, гарної, хотяйби і без маєтку глядає 28-літний молодець з 1000 дол. готівки і властитель 5 морґів в старім краю. Інтересовані зволять присилати фотоґрафію до:

Marko Felyszyn,
319 E. Houston Str.,
New York, N. Y.

НА ПРОДАЖ

по причині виїзду до старого краю „Window Cleaning Co.“. Близше в редакції „Свободи.“

ПОТРЕБУЮ

чоловіка жонатого, до праці на фармі в Верджинії. Прошу подати вік свій, жени і дітий чи робили ви в Америці на фармі і де та яку жадаєте плату. Голосячі ся мусять уміти орати, ходити коло коний, скотини і взагалї розуміти фармерску роботу.

Jno. J. Ardan,
Penrith, Va. -12
Cumberland Co.

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

устроюють злучені Братства: сьв. Андрея Пер. від. Р. Н. Союза 66 і Сестрич. сьв. Ольги (з гори міста), в суботу, дня 1-го мая 1909 в Болевард гали, ч. 1341 Ave. A., поміж 71 і 72 улицею в Ню-Йорку. Початок о годині 7-ій вечером. Музика первородна. Вступ лише 25 цнт. Буфет у власнім заряді. На сей баль запрашаємо всїх доокресних Русинів і Русинок з міста Ню-Йорк і околиці, а тим більше, що дохід з сего балю призначений на фонд школи (в горі міста) Ню-Йорку. За добру забаву і сьвіжі напитки ручить:

Балевий комітет.

Справоздане касове Руск. Молод. Союза за місяць Лютий 1909 р.

Від	Місцевість	$	ц.
1	Shamokin, Pa.	9	75
2	Mt. Carmel, Pa.		50
3	Olyphant, Pa.	6	75
4	Jersey City, N. J.	5	70
5	Mt. Carmel, Pa.	2	00
7	McAdoo, Pa.	6	45
8	Elmira, N. Y.	8	55
9	St. Clair, Pa.	5	25
10	Ansonia, Conn.	8	35
11	WaterburyConn.	2	25
12	Yonkers, N. Y.	1	50
14	St. Louis, Mo.	6	20
16	Lansford, Pa.	7	10
18	Seymour, Conn.	3	80
19	Priceburg, Pa.	10	69
20	Jessup, Pa.	2	25
21	Mayfield, Pa.	1	00
24	Shamokin, Pa.		48
25	Trauger, Pa.	1	00
26	Belle Vernon, Pa.		50
27	Glen Lyon, Pa.	9	75
28	Mahanoy Plane, Pa.	4	00
29	Rhone, Pa.	4	75
30	Breslau, Pa.	3	50
33	NorthamptonPa	28	70
35	Whitney, Pa.	1	00
36	Scottdale, Pa.	3	85
37	Chisholm, Minn.	3	50
38	Auburn, N. Y.	2	75
39	Syracuse, N. Y.	1	00
40	Scranton, Pa.	1	75
42	Passaic, N. J.	12	85
43	Simpson, Pa.	2	75
45	Philadelphia, Pa	2	50
46	Plymouth, Pa.	9	00
47	Ambridge, Pa.	1	75
48	McKeesport, Pa.	1	25
53	Pittsburg, Pa.	10	95
55	Carnegie, Pa.	2	00
56	Allegheny, Pa.		75
58	Ramey, Pa.	5	00
59	Leinsering, Pa.		25
61	Dunlo, Pa.		50
62	Monessen, Pa.	4	05
63	Ford City, Pa.	2	50
65	Elizabeth, N. J.	3	00
67	Butler, Pa.	2	50
68	Ansonia, Conn.	2	00
69	New York, N. Y.		25
70	Jersey City, N. J.	2	65
72	Alden Sta, Pa.	6	45
73	Providence, R. I.		75
81	Baltimore, M. D.	1	98
82	NewAlexand.,Pa	5	75
83	Carnegie, Pa.		25
85	Hazleton, Pa.	3	50
86	Olyphant, Pa.	1	00
87	Lancaster, N. Y.	2	15
88	Cross Fork, Pa.	2	00
89	McKeesRocks Pa		25
90	Centralia, Pa.		25
94	NewBritain Conn		25
96	Pittsburg, Pa.	4	25
97	Marion Heights, Pa.		75
98	Shenandoah, Pa	2	75
99	Wilkes-Barre, Pa	2	25
102	Cleveland, O.		50
105	Nicetown, Pa.		75
106	Chicago, Ill.	1	00
107	Sayre, Pa.	3	25
108	New York, N. Y.	1	25
109	Ellsworth, Pa.		50
112	New York, N. Y.		25
116	Chisholm, Minn.		25
117	New York, N. Y.		25
120	Spangler, Pa.	3	00
121	Trenton, N. J.	15	95
123	Scranton, Pa.	4	25
126	Beaverdale, Pa.	1	00
127	Buffalo, N. Y.		25
128	Lorain, O.	1	00
129	Sykesville, Pa.	4	50
130	Pittsburg, Pa.	1	00
132	McKeesport, Pa.	1	00
134	Ernest, Pa.	2	00
136	Carnegie, Pa.		43
140	Youngstown, O.	1	00
144	New York, N. Y.	2	50
147	Allentown, Pa.	4	00
157	Donora, Pa.	1	50
169	Scranton, Pa.		25
179	St. Louis, Mo.	1	25
188	Ginter, Pa.	1	00
197	Swoyers, Pa.		75
201	Whippany, N. J.	1	00
213	Bayonne, N. J.	1	13
219	Keokee, Va.		50
220	Brooklyn, N. Y.		75
222	MahanoyCity Pa	2 / 3	10 / 50
229	Scranton, Pa.	4	50
232	Hazleton, Pa.		75

Зіставлене.

Прихід за Лютий есть 324 56
Готівка з кінцем м.сяця Січня с. р. була 3 231.59

Разом прихід есть 3.556.15

Розхід за Лютий:

Посм. по Марії Хома, Ансония С 17 00
Платня секретарів.....................10 00

Разом 27 00

Зіставлене

Приход..................... 3 556 15
Розхід 27 00

Готівки з кінцем Лютого с р остає................. 3 529 15

Дм. Капітула, преде
А. Шарішль, касир.
С. Ядловский, фін секр.

КОНКУРС.

Греко-католицька церковна рада шукає дяко-учителя під слідуючими услівями: 1) Має бути дипльомований дяко-учитель, походячий з Угорщини, 2) Вести шоден у науку в школі і учити а) катехизм і бібілію, б) церковного сьпіву в) читати і писати так руськими як і латинськими буквами г) рахунків д) географії і історії — під дозором духовника і церковної ради. Платня від кождої дитини по 25 центів місячно. 3) Має бути ревним греко-католиком і доброго характеру. 4) Платня: а) місячно 40.00 дол. б) за дві угорські Служби Божі 4.00 д. в) наколи схоче чистити церков і дзвонити — місячно 5.00 дол. 5) Школа звичайна.

Голосити ся у місцевого сьвященника з залученем дипльома і сьвідоцтва від тих сьвященників, під котрими кандидат служив як дяко-учитель.

о. Валентій Балог,
Box 191,
Whiting, Ind.

Передплата на рік 1909.

Українське Бжільництво

Виходить що-місяця книжками до півтора аркуша, з малюнкам.

„Українське Бжільництво“ — орган українських пасічників і служить потребам бжільництва на Україні

В журналі пишуть: Є Архипенко, Н. Безпалов, К. Горбачев, М. Дернов, Ган. Єчренова, В. Ільїнський, І. Корабльов, проф. Н. Кулагин, свящ. о. І. Лахно свящ. о. М. Михалевич, Ф. Немоловський. А. Свиренко, П. Сніжневський, О. Степовик, Ю. Фисун.

Хто виплатить гроші за цілий рік, одержить дармо додаток:

„Щоденник Пасічника“ на 20 днів.

Се записна книжка, що неодмінно потрібна кожному пасічникови.

Ціна на рік 2 дол. з пересилкою.

Гроші надсилати: Київ журнал „Українське Бжільництво.“

Редактор-видавець Є Архипенко.

Приймаєть ся передплата на новий популярний що місячний літературно-науково-громадський і економічний журнал:

„УКРАЇНСЬКА ХАТА“

Журнал призначаєть ся для широких верств українського громадянства. Містити-ме твори з красного письменства науки і мистецтва; статі: історичні, публіцистичні, критичні, сільсько-господарські та економічні; звідомленя про діяльність українських наукових і культурно-просьвітних товариств.

Мета журналу — розбудженє національної сьвідомости серед нашого суспільства і розвиток рідного письменства, культури, і штуки.

Крім оріґінальних праць, друкувати-муть ся переклади і огляди инших літератур, а також міститимуть ся портрети і ілюстрації.

Ціна на рік з пересилкою: 2 дол.

Адреса редакції: Київ, Гоголівська, 8.

Редактор-Видавець
Павло Богацький.

Книжки

які можна дістати вскладі книжок „Свободи“:

	цнт.
Америка	15
Ангел та пустельник і т. і.	15
Борба кляс і чому робітники організують ся	15
В Старім і Новім краю	25
Гріхи мілїонерів і т. п. С. 7.	15
Дещо з історії православної місії в Америці	10
Дещо про звірята	30
Дві левади і т. п. С. 5	15
Дорога любови, то Божа дорога. С. 6	15
Еміґрант	15
Жовнїр	10
Журавлї	10
Житє, зарібки, організації і т. п. в Спол. Державах	15
Земельне питанє	15
Зуб за зуб	10
Історія Руси з образками	10
Капітал і праця	15
Книжка рахункова	50
Казка про Жидів	15
Многострадальний народ, огляд історії українського народу	20
Навернений Грішник	20
Народний рух австро-угорських Русинів	15
Новий Завіт	$2
Образки і загадки	10
Оповіданя	15
Про відступників від рос. православія	10
Про нутро землї	25
Підземні скарби	25
Покуса	10
Псалтир	$1
Розмова Поляка з Русином	10
Смерть	10
Стародавні казки та оповіданя	15
Степові люде	15
Страйк	20
Стріляй на смерть, робітнича драма	15
Товариска ворожка	15
Унія в Америці	20
Хто з чого жиє	15
Які то є люди на землї, з 20 образками	50
Як мужик ходив до царя правди шукати	15
Через кордон	15
Руско-анґлійский тлумач	60
Польско-анґлійский тлумач	60

Молитвенники в красній оправі.

Бог Надежда моя	$2 50
Хліб Души	2.50
Druh Duszi	1.50
Druh Duszi (в звич. опр.)	.75
Молитвенник малий	1.50
Вінець	1 50
Зборник	2.30

Також можна дістати:

Книжочки колєкторські церковні	10
Книжочки Братскі	10
Метрики хрещеня	3
Метрики шлюбні	3
Метрики смерти	3
Поминик померших душ	10

Пишіть на адресу:

Swoboda,
184 Hudson Str., New York, N. Y.

ЧИТАЙТЕ! ЧИТАЙТЕ!

ВАЖНЕ ДЛЯ РОБІТНИКІВ! ВАЖНЕ ДЛЯ ДІВЧАТ!

Безплатне Руске Бюро Праці ім. св. Рафаіла, 339 East 20th Street, New York (близько руской грек. кат. церкви св. Юрія) межи 1 а 2 евнею вишукує роботу для мущин і женщин, і уділяє інформацій та поради еміґрантам.

Просимо всїх, що знають про яку роботу на свсїм плейзї для мущин, або дівчат, донести про се під слїдуючою адресою:

ST. RAPHAELS RUTHENIAN FREE EMPLOYMENT BUREAU
339 East 20th St., New York

УЖЕ ВИЙШЛО ТРЕТЕ ЧИСЛО церковної ґазети

10 11

„ДУШПАСТИР“

Се є дуже красна і поучаюча ґазета. Подає відомости церковні і сьвітські. Містить також гарні образки і сьмішні оповіданя.

Річна передплата виносить тільно 1.25 д

Трете число вийде два рази більше і буде богато ілюстроване. Замавляйте чимскорше, бо трете число вишле ся вже лише самим передплатникам.

Передплату просить ся посилати на адрес: Rev. Alex Ulitsky, 76 Grand Str. Jersey City, N. J.

Дописи і письма до друку належить засилати на руки редактора: Rev. P. Poniatyshyn, 411 Washington Ave, Elizabeth, N. J.

ОГОЛОШЕНЄ.

Потрібую сейчас дякоучителя. Платня місячна (без помешканя і харчу) від 35 до 50 долярів в міру заслуг. Вимоги: ґрунтовне знанє нотного сьпіву, бодай в практиці, так щоб умів провадити хор. 2) Голос теноровий. 3) Знанє провадженя вечірної школи в руськім язиці дві годині денно, (в Суботу цілий день) з тутешними дітьми. 4) Моральність і тверезість.

Голоситись на адресу:

Rev. V. S. Hryvnak,
Box 375
Olyphant, Pa.
Lacka. Co.

КОПАЛЬНЯ ЗОЛОТА І ТУНЕЛЬОВА КОМПАНІЯ в BOULDER COLORADO.

ЗАЧНІТЬ СТАРАТИ СЯ ПРО ВАШ ДОХІД ТЕПЕР.

Додати до Вашого приходу, обезпечити ся проти Вашого побільшаючого ся розходу, ліпше забезпечити тих що коло Вас і дорогі Вам, єсть Вашою задачею, як кождого здоровомислячого чоловіка. Щоб зібрати капітал на старі літа, котрі надходять до нас всіх, мудрий чоловік шукає безпечного і поплатного інвестованя грошей. Під безпечним і розумним інвестованем, ми розуміємо таке, котре ненадто ризиковне, таке, котре посідає правдиву заслугу, котре заслугує на увагу і добренє консервативного чоловіка і в тім самім часі принесе для інвестуючого великий зиск, а принесе єго скоро. Тільки є два правильних піль, де Дохід Будуючий може ділати днесь, з ограниченим капіталом, без боязни знищеня сильнійшим соперником. З тих двох галузей, Копальні і Ріл Естейт, суть нагодами в користь правильного інвестора. Правильний копальняний інвестмент, принесе більший і скорший профіт від інвестованої суми, ніж який небудь ріл-естейт. Оперувати успішно в ріл-естейт, чоловік мусить мати великі суми гроша і мусить бути приготований ждати на профіт не місяці, а літа. Жаден інвестор, маючи пару соток, не може приготоватись, щоб чекав від пять до пятнайцять літ на се аби єго сотки подвоїлись. В кождім случаю де бачило ся великі і скорі профіти, то були тільки інвестованя в копальнях. Се єсть одинока галузь, котра дає безпечну і позитивну увіреність великих профітів, на малий інвестмент. Стільки вартости не представляє жаден кусник землі, щоб вона зрівнала ся з вартостию землі, котра продукує золото. Нема нічого такого, чого, скромний інвестор міг доткнутись, і що принесло-б єму такий великий зиск і так скоро, як правильний копальняний інвестмент. Ми говоримо тепер о правильних копальняних прапертах: праперти, що продукують золото, стоячі під зарядом досьвідчених людей, котрі можуть дістати найбільший продукт з як найменьшим коштом. Днесь розвязку, правильних копальняних прапертів, провадить ся на основі, знаменитій і корректній, на підставі як найбільше одобрених метод, в теперішних торговлях. Розумне копанє єсть безпечне так як розумна торговля, а що більше, єсть акуратне як також правильне і богато профітнійше для Будуючих Дохід. Розумний і досьвідчений копальняний завідатель, розуміє навскрізь земельну вартість (ґеомоґічне образованє) своїх прапертів, так як розумний купець знає дійсність і вартість товару на єго поличках. Розумний і досьвідчений завідатель копальняний, може вичислити кошта копаня, продукту, оброблене ріжних верств руди і видатки других річей, так як розумний і досьвідчений купець може вичислити свій рент, асекурацію, роботу і иньші видатки. Розум і досьвід як в минувшині так в буччині показались необходимі, правильні і пожиточні в копаню, так як в якім небудь иньшім занятю, знанім промисловому сьвіту.

З того однак не можна виводити, що ми думаємо сказати, що нема днесь небезпечних копальняних пропозицій. Ми кажемо і то кажемо з натиском, що обставини еґзистуючі днесь, роблять не можливим для недосьвідчених інвесторів, дістати всі потрібні інформації що до точної вартости, якої небудь копальні, в котру можнаб безпечно вложити свій Будуючий Капітал. Найбільше потрібні інформації взглядом вартости прапертів, держаних компанією Копальні Золота і Тунельової Компанії, яко Дохід Будуючий інвестмент, враз з характером і досьвідом людей, котрі завідують тим, ми старались поставити на перед. Тут єсть інвестмент, котрий скоро побільшить Ваш прихід. Для чоловіка або жени, котрі можуть інвестувати від $5.00 до $2.500 в Gold Run Mining and Tunnel Co. дешево на теперішні обставини, ми предкладаємо Інвестмент як Дохід Будуючий, безпечнійший, точнійший, більше продукуючий і більше приносячий, ніж щонебудь иньше, котре може бути на цілій лісті реґістрованих забезпечень, або може бути знайдене в Ріл Естейт або в „Промисловім" поли.

БЕРІТЬ СЕ ПІД РОЗВАГУ.

Жаден чоловік, в жаден час, не повинен розстатись з грошем, поки не дістане вповні ясних і позитивних інформацій, де і як кому тії гроші мають піти. Чоловік, котрий порадить сам собі на тих точках, ніколи не стратить доходу власної праці. Урядники з Gold Run Mining and Tunnel Co. суть готові предложити позитивні доводи, на кожду річ тут знаходячу ся, як також готові суть запросити на найострійшу еґзамінацію, условій і обставин, котрі спричинюють найбільше прихильний случай для Вас, купити Стак в Gold Run Mining and Tunnel Company.

Копальні Золота мають тепер на руці приближно $1.500,000 вартости руди, готової до переробленя в Золото і більше як 1.250.000 тонів руди під рукою. Тота бездонна маса мусить бути вироблена в золото так само, як 1.250.000 бушлів пшениці мусить бути змолоґних на муку, а причина що предкладає ся Вам Шери до набутя в Gold Run Company єсть та, що хочемо ужити грошей, до побільшеня машинерії, так щоби ми моглисьмо виробляти сотки тонів руди кождого дня, а не так як до тепер. Се єсть причиною, що даємо ту случайність тепер, статись спільником в Gold Run Mining & Tunnel Co. а тим самим поставитесь в посіданє, реґулярного доходу з профітів копальні, на так довго, як довго жити будете. На коли купуєте шери в Копальні Золота по $1.00 оден, то се єсть все, що маєте платити, Тут нема жадних додатків, жадних поділів ані такс яких небудь до плаченя.

Возьміть мою раду і заохотіть своїх краянів, до присиланя своїх ордерів на Шери в Копальні Золота днесь. Єсли не можете заплатити в цілости за шери, які хотіли бисьте мати, пришліть 25 процент, а решту в трех ратах. Посьвідченє вироблене на Ваше імя, пішле ся Вам сейчас, а Ваше імя і адреса яко партнера в Компанії буде затягнене в компанічні книжки. Виповніть слідуючий блянкет і пришліть до нас днесь, та інвестуйтесь в одній з найбільших Копалень Золота в краю.

ОСТОРОГА: Однак неможете відтягати. Мусите прислати Ваш ордер сейчас, понеже ціна вскорі підскочить. Єсли не заордеруєте днесь, пришліть по справоздане і другі інформації, як посьвідченя банкові, письма від католицьких сьвящеників в Boulder Colo., де знаходять ся майни.

Хто хоче купити шери, нехай виповнить сей блянкет.

Оден шер коштує одного доляра. Серія в 25 шерів коштує 25 дол.

Заряджує предпоритемством Gold Run Co. W. T. Wintermute, якого адреса звучить:

W. T. Wintermute

Pittsburg Branch Office, 1004—1005 Frick Building, Pittsburg, Pa.

New York, London, Philadelphia

Зі всім відносити ся на повисшу адресу.

Заповляючи шери виріжте сю картку і зашліть на адресу:

W. T. WINTERMUTE, 1004—1005 Frick Building, Pittsburg, Pa.

Отсим посилаю .... дол.

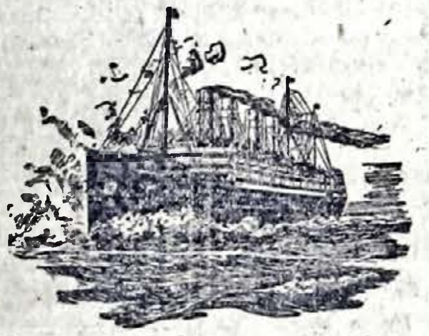
на .... шерів Gold Run Mining and Tunnel Co.

як повну суму.

Імя ...., Мешкане ....

Дата ....

Руска Аґенція Корабельна і Пересилка Грошей

з кавцією 15.000 долярів і під контролею Стейту Ню Йорк.

184 Hudson Str., New York, N. Y.

Ся Контора залагоджує слідуючі справи:

Пересилає Гроші до всіх країв по цінах можливо найтанших і як найскорше.

Продає Шифкарти на ріжні лінії корабельні до старого краю і з краю до Америки по найтанших цінах.

Виробляє повновласти, контракти купна і продажи засмотрені підписом конзуля; перепроваджує всякі инші справи зі судами і старокраєвими властями.

Полагоджує справи військові, як увільнене від асентирунку, військової контролі, увільнене від вправ і т. п.

Міняє гроші — старокраєві на американьскі і американьскі на краєві після біжучого курсу.

Адреса:

Ruthenian Exchange Co.

184 Hudson Str., New York, N. Y.

Години урядові: 8–10 рано, 2–4 попол., 6:30–8 веч.

Лікар ✝ Спеціяліст

Doctor S. Robert Schultz

39 East 7th Str. New York.

Телефон 3645 Orchard.

Лічить усякі недуги діточі, мужескі і жіночі.

Вилічене — сли можливе — ґварантує ся.

Лічить після найновійших систем електрикою, та посідає найлутші електричні машини.

Досліджує при помочи промінів Рентґена.

Nebulitzer — одиноке найуспішнійше средство проти катару при помочи інгаляції.

DOCTOR SCHULTZ

39 E. 7th Str., New York City,

поміж 2 а 3 эвеню.

Дає ради і вскaзівки рівнож листовно.

Найлїпша нагода, яка коли небудь була, предкладає ся тепер Русинам в Америці!

14-каратовий золотий годинник, красно риті окладинки (женський або мужеський), з двома окладинками, високої вартости, американський осередок, виповнений дорогим камінем, ґарантований на 15 літ, вартости 14 долярів.

14-каратовий золотий ланцушок, ґарантований на 3 літа.

14-каратовий золотий перстень (з Вашим іменем) ґарантований на 3 літа.

Ціна тих 3 предметів виносить 18 дол. 25ц. з написею на окладинці на кождім годиннику „ПАМЯТКА З АМЕРИКИ" подібно як на ілюстрації.

Пришліть нам 4 доляри 74 ц. за всі три повисші предмети.

Наколиб всі ті предмети не були такі, як тут описано, то зверніть їх нам, а ми звернемо Вам гроші. Сю низьку ціну, яку даємо тепер, даємо тілько на перший Ваш ордер, щоби Ви лїпше познакомили ся з нами. Пришліть нам 24 цнт. наперед (почтовими марками по 2 цнт.), а решту 4 дол. 50 цнт. заплатите на експресовім офісі, наколи всі річи припадуть Вам до вподоби і коли переглянете їх. Ви можете дуже легко продати їх за три рази більшу ціну як Ви нам платите. — За 6 годинників, 6 ланцушків і 6 перстенів 25 дол., 1 дол. наперед, а решту, 24 дол. C. O. D. на експресовім офісі по огляненю річей.

13-16 AGENTS WHOLESALE WATCH CO.,

190 West Broadway, Dept. 52, New York, N. Y.

Ш. з 17 камінями Желізничий годинник для мущин і жінок, накручує ся без ключика, позолочуваний, з ґаранцією на 20 літ, подвійні кувери красно вирізьблені. Ходить безусловно точно та специяльно зроблений для людей, котрі роблять при желізницях, і ґарантує ся на 20 літ. Незвичайна нагода — Ми вишлемо сей годинник на кожду адресу за послїплатою (C. O. D.) $5·75 і за зворотом пересилки, з тим привілейом, що кождий може його оглянути, і єсли єму не подобає ся — то тоді не потребує платити ані одного цента. За такий годинник у иньшого купця треба заплатити 35 дол. Дуже гарний 14 кар. золотом позолочений ланьцушок з дармовісом — додає ся даром до кождого годинника.

EXCELSIOR WATCH CO.

1101 Athenaeum Building, Chicago, Ill.

Накладом „СВОБОДИ" вийшли

Папері листові

окрашені гарними вінетами і портретами наших руских ґеніїв — Продає друкарня „Свободи" по ціні 50 цнт. за 25 штук. Адрес:

„SWOBODA"

184 Hudson Str. New York, N. Y.

Фарми на продаж в першій руській кольонії, в північно-західн. Тексасі.

Єслиб хто з Русинів хотів набути таку фарму в північно-західнім Тексасі в першій руській кольонії, чи то за готівку по 15 дол. від акра, чи на сплати до 6 літ, чи на рент, зволить зголоситись до

A. Wala,

Box 163, Forth Worth, Texas.

ОДИНОКИЙ РУСЬКИЙ ФОТОҐРАФ

ПАВЛО ГУРДУС

77 Newark Ave., близько Henderson St., JERSEY CITY, N. J.

Прийдіть до моєї робітні і придивіть ся моїй роботі, а яко правдиві знатоки переконаєтесь, що я більше даю, чим обіцюю. Фотоґрафії виконую старанно і з всякою точностию.

Дивіть ся добре на нумер дому!

P. HURDUS,

77 Newark Ave., near Henderson St.,

JERSEY CITY, N. J.

Оден з найбільших броварів в Америці.

Варить ПИВО на краєвий спосіб, без всяких примішок.

Хто лиш раз покоштує сего пива, то иншого вже не буде пити.	Голова від него ніколи не болить, бо єсть здорове і поживне.

НЕ ТРЕБА ЄГО ЗРЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,

LAGER BEER BREWERY,

435 to 455 N. 7-th Str.

SCRANTON, PA.

Telephone calls: General Office 2333.

Night Call 4854.

Для терплячої людскости.

Як що зневірились Ви уже в ліки, і стратили уже усяку надію на здоровлє, то почніть зараз пити старе вино з зілем, так зване

„Вифлеємське вино",

яке відновлює кров, яке зробить з Вас сильних, здорових і кровистих. Певний лік в усїх недугах спричинених перестудою, недомаганем жолудка і крови.

Поодинока фляшка	1.00	дол.
Шість фляшок	5.00	„
Дванайцять фляшок	9.60	„

Гроші висилати „Мoні ордером". Адресувати:

W. KRYSZEWSKI & CO.

18 Germania Avenue,

Jersey City, N. J. 7-16

Читайте уважно!

Звертаємо увагу усїх Вп. Родимців що одиноким управненим до пересилки грошин на стейт Коннектікот є

ГАВРИЇЛ ДЗЯДИК,

130 Main Str., Derby, Conn.

який є нотарем публичним і має кавцію в стейтї в сумі 10.000 долярів.

У всякій справі удавайте ся лиш до него. Він виробляє повновласти, контракти купна і продажи і т. д. Полагоджує справи військові як увільнення від асентерунку, контролї, вправ і т. п. Продає шифкарти на всї лінії корабельні. Міняє і пересилає гроші до всїх країв.

Тому, Родимцї, проч з чужими а удавайте ся лиш до:

GABRIEL DZIADYK,

130 Main Str., Derby, Conn.